Mr. SPEAKER.—We do not know, if we take up the introduction of those Bills, there may be some difficulty and the motion of Mr. Nanje Gowda may remain whether it is. I am anxious that Mr. Nanje Gowda's motion should be discussed. Let it be taken up and finished within one or one hour and a half, say by 6-30 P.M. to day. Then at 6-30 P. M. we can take up the introduction of the Bills.

The second point is, one hour and a half that is allotted for this motion may be suitably apportioned between the two sides. The Minister has to reply within that time. May I know what time the Government requires ?

Sri K. PUTTASWAMY.—If the time allotted for this discussion is one hour and a half, this side requires 45 minutes including reply.

Mr. SPEAKER.—On that basis let the debate proceed Sri Nanje Gowda may move his motion :

Motion to Consider the Appointment of the Tribunals to resolve the Krishna-Godavari Water Disputes

Sri H. N. NANJE GOWDA.—Sir, I beg to move :

"That the situation arising out of the recent controversy over the appointment of one or more Tribunals to resolve the dispute of Krishna Godavari waters be taken into consideration.

Mr. SPEAKER.—Motion moved :

"That the situation arising out of the recent controversy over the appointment of one or more Tribunals to resolve the dispute of Krishna-Godavary waters be taken into consideration".

5-00 P.M.

† ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಕೃಷ್ಣಾ ಗೋದಾವರಿ ನದಿಗಳ ನೀರಿನ ವಿವಾದವನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು, ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ ನೇಮಕ ಮಾಡಬೇಕೇ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈವೊತ್ತು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಜನತೆಯು ಹಾಗೂ ಈ ಸಭೆಯು ಸದಸ್ಯರ ಮನಸ್ಸು ಕಲುಕಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲು ಇಚ್ಛೆಪಡುತ್ತೇನೆ.

(MR CHAIRMAN SRI G. RAMEGOWDA in the Chair)

ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಅದರ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಏನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದು ಅವಶ್ಯಕ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕಾನೂನಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಅಥವಾ ತಾಂತ್ರಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಅತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಈವೊತ್ತು ಇಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಗಡಾಯಿಸಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲದೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರ ರಾಜಕೀಯದ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಏನು, ಕಾನೂನಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಏನು ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿ ಬೇಸಿನ್ನೇ ಬೇರೆ, ಗೋದಾವರಿ ಬೇಸಿನ್ನೇ ಬೇರೆ. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಬೇಸಿನ್ ನೀರು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಕೃಷ್ಣಾನದಿ ಬೇಸಿನ್ ನೀರನ್ನು ಕೃಷ್ಣಾ ಬೇಸಿನ್‌ಗೇ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಗೋದಾವರಿ ಬೇಸಿನ್ ನೀರನ್ನು ಗೋದಾವರಿ ಬೇಸಿನ್‌ಗೆ ಉಪ

ಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಬಹುಶಃ ಈ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಯಾವ ಅಬ್ಜಕ್ಷನ್ ಕೂಡ ಇರುತ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಕಾನೂನಿನ ಹಿನ್ನಲೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುವ ಅಂಶ. ಆದರೆ ಅದು ಈಗ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುವ ರೂಪಕ್ಕೆ ಬಂದುವು. ಇದರಿಂದ ಕೃಷ್ಣಾ-ಗೋದಾವರಿ ಸಮಸ್ಯೆ ಒಗಟಾಗಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಆಂಧ್ರದವರು ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿ ನೀರನ್ನು ಕೃಷ್ಣಾ ಬಯಲಿಗೆ ಬಳಸದೆ ಸುಮಾರು 20 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆಗೆ ನೀರನ್ನು ಗೋದಾವರಿ ಹಾಗೂ ಪೆನ್ನಾರ್ ಮೊದಲಾದ ಕೃಷ್ಣಾಬಯಲಿನ ಹೊರಗೆ ಬಳಸಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಉದ್ಭವವಾಯಿತು. ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿ ನೀರನ್ನು ಪೆನ್ನಾರ್ ನದಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಗೋದಾವರಿ ಬೇಸಿನ್‌ಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದುದರಿಂದ ಇದು ಒಗಟಾಗಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಕೃಷ್ಣಾ-ಗೋದಾವರಿ ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದೇ ಟ್ರಿಬ್ಯುನಲ್ ಏಕೆ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವರಿಗೆ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ನಾವು ಖಚಿತವಾಗಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಂಧ್ರದವರು ಕೃಷ್ಣಾನದಿ ನೀರನ್ನು ಗೋದಾವರಿ ಮತ್ತು ಪೆನ್ನಾರ್ ನದಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ನೀರನ್ನು ನಾವು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಗೋದಾವರಿ ನೀರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದ ಹಕ್ಕು ಸೊನ್ನೆ. ಈವೊತ್ತು ನಮ್ಮ ಜಗಳ ಇರುತ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವೇ ಆಗಲಿ ಯಾರೇ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೂ ಸಹ ಆಂಧ್ರದವರು ಕೃಷ್ಣಾನದಿ ನೀರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಆಂಧ್ರವು ಗೋದಾವರಿ ನೀರನ್ನು ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಗೆ ತಿರುಗಿಸಬೇಕೆಂಬುದೇ ರಾಜ್ಯದ ಜನತೆಯ ಬೇಡಿಕೆ. ಇದೇ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಗುಲ್ಹಾಹಟಿ ಕಮೀಷನ್‌ನವರನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಆಮಂತ್ರಿಸಿದರು. ಯಾವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಈ ಕಮೀಷನ್ ನೇಮಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರೆ 1959ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲೂ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಾಗ ಕಾನೂನು ಮೀರಿ ನೇಮಿಸಿದರು. ಅದೇ ರೀತಿ ಕಾನೂನಿನ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ 196‌ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ನೀರಾವರಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೊಟ್ಟರು. ಸರಿಯಾದ ನೀರಿನ ಅಲೋಕೇಷನ್ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಕಾನೂನು ಪರಿಮಿತಿಯೊಳಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ವ್ಯವಹರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕಾನೂನು ನಿರರ್ಥಕವಾಗಿದೆ. ಮುಂದೆ ಏನಾಗುತ್ತದೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ನದಿ ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆ ಮೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಒಳಪಟ್ಟಿದೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಮೈಸೂರು, ಆಂಧ್ರ ಈ ಮೂರು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲೂ ಒಂದೇ ಪಕ್ಷದ ಆಡಳಿತ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅವರ ಒಂದು ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು 1963ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಕೊಟ್ಟರು. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಆಂಧ್ರಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಗುಲ್ಹಾಹಟಿ ಕಮೀಷನ್ನನ್ನು ಕಾನೂನು ಮೀರಿ ರಚಿಸಿದರು. ಮೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಆಡಳಿತ ಇತ್ತು. ಆವೊತ್ತು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಆಡಳಿತ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಅವರು ಕಾನೂನನ್ನು ಮೀರುತ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಕಮಿಷನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದು ತಪ್ಪು ಎಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಕೋಣದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದು ಈ ರಾಜಕೀಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆ ಏನಾಯಿತು ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ ನಮಗೆ ದೊರಕಬೇಕಾದ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಡಿಲೇ ಟ್ಯಾಕ್ಟಿಕ್ಸನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಯಿತು. 1963ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಕೊಟ್ಟು 3 ರಾಜ್ಯಗಳ ಮೇಲೂ ತಮ್ಮ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಹೇರತಕ್ಕಂಥ ಒಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಂಶ ಮಾತ್ರ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಕಾನೂನು ಮೀರಿ ಗುಲ್ಹಾಟಿ ಕಮೀಷನ್ನನ್ನು ನೇಮಿಸಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಈ ಕಮೀಷನ್ ಏತಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಡೀಟೇಲ್ ಆಗಿ ಹೋಗಬೇಕು. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಇದನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇದು 9ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಗೋದಾವರಿ ಬೇರೆ, ಕೃಷ್ಣಾ ಬೇರೆ. ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿ ನೀರನ್ನು ಗೋದಾವರಿ ನೀರಿಗೆ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರೆ ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿ ನೀರಿನಿಂದ ಉಪಯೋಗವಾಗತಕ್ಕಂಥಾದ್ದನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಯೀಲ್ಡ್ ಏರಿಯಾವನ್ನು ನಾವು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕೃಷ್ಣಾ ಬೇಸಿನ್ ಒಂದರಲ್ಲೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ 29441 ಚದರ ಮೈಲಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಬೇಸಿನ್ ಏರಿಯಾ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರುವಂಥಾದ್ದು 47734 ಚದರಮೈಲಿ. ನಮ್ಮದೇ ಹೆಚ್ಚು. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕೃಷ್ಣ ಬೇಸಿನ್‌ನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 15 ಸಾವಿರ ಎಕರೆ ಚದರಮೈಲಿ ಯೀಲ್ಡ್ ಏರಿಯಾ ಇದೆ. ಕೃಷ್ಣಾನದಿಯಿಂದ ಯೀಲ್ಡ್ ಏರಿಯಾ ಇರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದನ್ನು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದರೆ

(ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ)

ಅದರಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಾ-ಗೋದಾವರಿ ನೀರು ಸರಿಯಾಗಿ ಹಂಚಿಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯಿಂದ 22217 ಟಿ.ಎಂ. ಸಿ.ಎಫ್.ಟಿ. ನೀರನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಗೋದಾವರಿಯಿಂದ 4630 ಟಿ.ಎಂ.ಸಿ.ಎಫ್.ಟಿ. ನೀರನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಅದು ಸರಿಯಾಗಿ ಆಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿ ಬೇಸಿನ್ ನೀರನ್ನು ಇಂಟರ್ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಇರ್ರಿಗೇಷನ್ ರೈಟ್ಸ್ ಕಾಂಟ್ರಿಬ್ಯೂಷನ್ ಆಫ್ ವಾಟರ್ ಟು ದಿ ಬೇಸಿನ್ ರೀತ್ಯಾ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ 47734 ಚದರಮೈಲಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಭಾಗ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ. 27734 ಚದರಮೈಲಿ ಅಷ್ಟು ಭಾಗ ಆಂಧ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇದರಿಂದ ಆಂಧ್ರಕ್ಕೆ 3 ಭಾಗ ಆದರೆ ಮೈಸೂರಿಗೆ 5 ಭಾಗ ಬರಬೇಕು. ಹಾಗಾಗಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಆಂಧ್ರದವರು ಕೃಷ್ಣಾನದಿ ಜಲಾನಯನ ನೀರನ್ನು ಗೋದಾವರಿ ಹಾಗೂ ಪೆನ್ನಾರ್ ವಲಯದ ಹೊರಗಡೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಸುಮಾರು 19 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಆಂಧ್ರದ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಏನಿದೆಯೋ, ಕೃಷ್ಣ ನದಿ ಜಲಾನಯನ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಮೀರಿ ಏನು ಇದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಕಾನೂನು ಬಾಹಿರವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ನೇಮಿಸಿದ್ದ ಗುಲ್ಹಾಟಿ ಕಮಿಷನ್‌ನವರು ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ವರದಿಯ 73ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಮಗೆ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಆ ವಿವರಗಳನ್ನು ನಾನು ಓದುವುದಕ್ಕೆ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪಡುವುದಿಲ್ಲ. 1951ನೇ ಇಸವಿಯಿಂದ 1961 ನೇ ಇಸವಿಯವರೆಗೂ ಆಂಧ್ರದವರು 17,60,914 ಎಕರೆ ಡೆವಲಪ್ ಮಾಡಿದರು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 5,09,000 ಎಕರೆ ಡೆವಲಪ್ ಆಯಿತು. ಸ್ಟೇಟ್ಸ್ ರೀ-ಆರ್ಗನೈಜೇಷನ್ ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಮತ್ತು ಸ್ಟೇಟ್ಸ್ ರೀಆರ್ಗನೈಜೇಷನ್ ಆದಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಆಂಧ್ರದ ಪರವಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಪ್ರಭಾವಯುತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅವರ ಹಿತವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ನಮ್ಮ ಹಿತವನ್ನು ಗಾಳಿಗೆ ತೂರುವುದಕ್ಕೆ ಡಿಲೇಯಿಂಗ್ ಟ್ಯಾಕಟಿಕ್ಸ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. 1959ನೇ ಇಸವಿಯಿಂದಲೇ ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಮಾತನಾಡಿದೆವು. ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕಾನೂನು ಪರಿಮಿತಿಯೊಳಗೆ, ಇಂಟರ್ ಸ್ಟೇಟ್ ರಿವರ್ಸ್ ಡಿಸ್ಪ್ಯೂಟ್ ಆಕ್ಟ್ ಪ್ರಕಾರ, 1962 ನೇ ಇಸವಿಯಿಂದ ಟ್ರಿಬ್ಯುನಲ್ ನೇಮಕ ಮಾಡಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಏಕೆ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆಂದರೆ ಒಂದು ಪತ್ರಿಕಾ ವರದಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ, ಇದು 3-8-1967ಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದು. ಅದರಲ್ಲಿ 'ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಫಿಯರ್ಸ್ ಲೀಗಲ್ ಆಕ್ಷನ್ ಟ್ರೆಟ್' ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ತಜ್ಞರಿಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ ಕೇಂದ್ರದವರಿಗೆ ಹೆದರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರ ಟ್ರಿಬ್ಯುನಲ್‌ಗೆ ಹೋದರೆ ಮೈಸೂರಿನವರು ತಮ್ಮ ಕೇಸನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಸ್ಪಾನ್ಸರ್ ಮಾಡಿದರೆ ಕೇಂದ್ರದವರು ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಅವರು ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿಲ್ಲ. ಆಂಧ್ರದವರು ಏಕೆ ಕೇಂದ್ರದವರು ಕೂಡ ಕಾನೂನು ಪರಿಮಿತಿಯೊಳಗೆ ಕೃಷ್ಣ ನದಿ ನೀರಿನ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸದೆ ಇರುವುದು ಒಂದು ಸತ್ಯಸಂಗತಿ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಭಾರಿ ಭಯವಿದ್ದೇ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ಮೊದಲು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದದ್ದು ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಕಮಿಷನ್ ನೇಮಕ ಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿರಾಮವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಕೃಷ್ಣ ನದಿ ನೀರಿನಿಂದ, ಕೃಷ್ಣ ಜಲಾನಯನ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ, ಔಟ್‌ಸೈಡ್ ಕೃಷ್ಣ ಬೇಸಿನ್ ಅಂಧ್ರದವರು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟನ್ನು ಆಯಾರ್ಜಿತವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಕೃಷ್ಣ—ಗೋದಾವರಿ ಸಮಸ್ಯೆ ಏಕಸಮಸ್ಯೆಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಕೃಷ್ಣ ನದಿ ನೀರನ್ನು ಕೃಷ್ಣ ಬೇಸಿನ್‌ನಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ನದಿ ವ್ಯವಹಾರ ಬೇರೆ, ಗೋದಾವರಿ ನದಿ ವ್ಯವಹಾರ ಬೇರೆ ಎಂದು ಇಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು ಆದರೆ ಆ ರೀತಿ ಆಗಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿದರೆ ಆಂಧ್ರ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸೇರಿ ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಷನಲ್ ಇರಿಗೇಷನ್ ರೈಟ್ಸ್ ಎನ್ನತಕ್ಕ ಕಾನೂನು ಏನಿದೆಯೋ ಅದಕ್ಕೆ ಹೊರತಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. Any development of irrigation must be within the basin of a river and not outside the basin. It is opposed to international irrigation rights. ಇಲ್ಲೀಗಲ್ ಆಕ್ಟನ್ನು ಲೀಗಲೈಸ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ, ಕಾನೂನು ಬಾಹಿರವಾದ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕಾನೂನು ಬದ್ಧ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಕೃಷ್ಣ ಬೇಸಿನ್‌ನ ಹೊರಗೆ ಏನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಇದೆಯೋ, ಏನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಡೆವಲಪ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೋ ಅದು ಕಾನೂನು ಬಾಹಿರ. ಕಾನೂನ ಬಾಹಿರವಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕಾನೂನು ಬದ್ಧ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೃಷ್ಣ ಗೋದಾವರಿ ಸಮಸ್ಯೆ ಒಂದೇ ಸಮಸ್ಯೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕಮಿಷನ್‌ನವರು ಸೂಚ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಓದಿದ ಯಾರೇ ವಿಚಾರವಂತರು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳು

ವುದಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಅವರು ಇನ್ನೂ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ನಾಗಾರ್ಜುನಸಾಗರದಿಂದ ಕೂಡ ಅವರ ಪ್ಲಾನ್ ಮತ್ತು ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್ ಪ್ರಕಾರ 8 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆಗೆ ಕೃಷ್ಣ ಬೇಸಿನ್ ಹೊರಗಡೆ ಈ ಕೃಷ್ಣ ನದಿ ನೀರು ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಈಗ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ರಾಜಕೀಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಇದೆ. ಏನೆಂದರೆ, ಇಂಟರ್‌ಸ್ಟೇಟ್ಸ್ ರಿವರ್ ವಾಟರ್ಸ್‌ಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಕನ್‌ಸರ್ವೇಷನ್, ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಮತ್ತು ಆಪ್ಟಿಮಂ ಯುಟಿಲೈಜೇಷನ್ ಆಫ್ ವಾಟರ್ ರಿಸೋರ್ಸಸ್, ಇದನ್ನು ಯಾರು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಬರೀ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ್ದಾದರೆ ಮೈಸೂರಿನವರೇ ಮಾಡಬೇಕು, ಅಥವಾ ಆಂಧ್ರ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದರೆ ಅವರೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಆದರೆ ಅಂತರ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್‌ಸರ್ವೇಷನ್, ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಮತ್ತು ಅಪ್ಟಿಮಂ ಯುಟಿಲೈಸೇಷನ್ ಯಾರು ಮಾಡಬೇಕು, ಯಾರು ಕಾಯಬೇಕು ? ರಿವರ್ ಬೋರ್ಡ್ ಆಕ್ಟ್ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ಬೋರ್ಡ್ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅವರು ಇದನ್ನು ಕಾಯಬೇಕು. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ರಿವರ್ ಬೋರ್ಡ್ ಆಕ್ಟ್ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ಬೋರ್ಡ್ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅವರು ಕಾಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಕಾಯದೆ ಇದ್ದರೆ ಅಗ್ರೀವ್ಡ್ ಪಾರ್ಟಿ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಿ ತೀರ್ಪು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿತ್ತು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಬೋರ್ಡ್ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದರೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಈವೊತ್ತು ಇದನ್ನು ಕಾಯಬೇಕು. ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಒಂದೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನು ಮಾಡಿದರು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಬರುವುದು. ಇದನ್ನು ನಾವು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದು ಬಹಳ ಆವಶ್ಯಕವಿದೆ. ಕೃಷ್ಣ ಗೋದಾವರಿ ನೀರಿನ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ಲಿಖಿತ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೃಷ್ಣ ಬೇಸಿನ್ ಹೊರಗೆ ಇರುವ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಿಗೆ ಕೃಷ್ಣ ನೀರನ್ನು ಪತಕ್ಕಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು ಎನ್ನುವ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಆಗ ಅದನ್ನು ಅವರು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರ್ಕಾರ, ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರ್ಕಾರ ಎನ್ನುವ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಖಾಜಿ ನ್ಯಾಯದಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಇದನ್ನು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಕೃಷ್ಣ ಗೋದಾವರಿ ಎರಡನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆ ಎಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡೋಣ, ಡೈವರ್ಷನ್ ಸ್ಕೀಂ ಮಾಡಿಸೋಣ ಎಂದು ಇದನ್ನು ಒಂದೇ ಸಮಸ್ಯೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ತದನಂತರ ಏನಾಯಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಬೇಕಾದ್ದು ಆವಶ್ಯಕವಿದೆ.

ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ ಕೃಷ್ಣ ಗೋದಾವರಿ ಬಗ್ಗೆ ಹೊರಡಿಸಿರುವ ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಏನಿದೆ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೆಷರೈಸ್ ಮಾಡಿದರೆ, ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಅದು 'ಸ್ಕ್ರಾಪ್ ಆಫ್ ಪೇಪರ್' ಆಗುತ್ತದೆ, ಇದು ಯಾವ ಬೈಂಡಿಂಗ್ ಡಾಕ್ಯುಮೆಂಟರಿ ಎವಿಡೆನ್ಸ್ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾವು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕಾನೂನು ಪರಿಮಿತಿಯೊಳಗೆ ಇದು ಆದದ್ದಲ್ಲ. ಕಾನೂನು ಮೀರಿ ಮಾಡಿದೆ. ಆದರೂ ಕೂಡ ಕೇಂದ್ರದವರು ಆಂಧ್ರಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ನಮಗೆ ಇರತಕ್ಕದು 43 ಚದುರಮೈಲಿ ಕಾಂಟ್ರಿಬ್ಯೂಟರಿ ಏರಿಯಾ, ಆಂಧ್ರದವರಿಗೆ ಇರುವುದು 28 ಸಾವಿರ ಚಿಲ್ಲರೆ ಚದುರಮೈಲಿ ಕಾಂಟ್ರಿಬ್ಯೂಟರಿ ಏರಿಯಾ. ಆದರೂ ಕೂಡ ಆಂಧ್ರದವರಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಕಾನೂನು ಬಾಹಿರವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅಥವಾ ಕಾನೂನು ಬದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ಉದಹರಿಸುತ್ತೇನೆ.

The Government of Maharashtra and Mysore also requested the Government of India not to entertain any fresh commitments in regard to Andra Pradesh in the Krishna-Godavari basiu pending settlement of allocations of waters of the two rivers. Grave doubts have been expessed about the validity or otherwise of the 1951 Agreement. 1951 ರ ಅಗ್ರಿಮೆಂಟ್ ಕಾನೂನು ಬಾಹಿರ ಎಂದು ಬೇರೆಯವರೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. 1956 ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯವಾಯಿತು ; ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕ್ಯಾಚ್‌ಮೆಂಟ್ ಏರಿಯಾ ವಿಸ್ತಾರವಾಯಿತು, ಕಾಂಟ್ರಿಬ್ಯೂಟರಿ ಏರಿಯಾ ಜಾಸ್ತಿಯಾಯಿತು. ಕಾನೂನು ಪರಿಮಿತಿಯೊಳಗೆ ಸ್ಟೇಟ್ಸ್ ರೀ ಆರ್ಗನೈಜೇಷನ್ ಆಕ್ಟ್ ಪ್ರಕಾರ ರಿವರ್ ಬೇಸಿನ್ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಬೇಕಾದ್ದು ಅಗತ್ಯ, ಅದಕ್ಕೆ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಆದರೆ 1951 ರಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಆಂಧ್ರದ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದರೆಡ್ಡಿಯವರು ದಬಾವಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದು ಸೌಜನ್ಯದ ಮಾತಲ್ಲ. ಸ್ಟೇಟ್ಸ್ ರೀಆರ್ಗನೈಜೇಷನ್ ಆದನಂತರ

(ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ)

ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಸ್ಟೇಟ್ ಬೌಂಡರಿ ವೆತ್ಯಾಸವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇಡೀ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಗೆಹರಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕ ಎಂದು ಅವತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರಕಾರದವರೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಆಂಧ್ರ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿತ್ತು. 51 ರ ಅಗ್ರಿಮೆಂಟ್ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದ ಲಾ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅಡ್ವೈಜ್ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು, ಇರಿಗೇಷನ್ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದು ಉದಾಹರಣೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎರಡನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ಪ್ಯಾರಾದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ:

> "Briefly the advice of the Ministery of Law was that the agreement was legally wholly ineffective and unenforceable. This view was generally supported by the Attorney-General of India who stated that the agreement must be treated as having become void."

1963ರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದ ನೀರಾವರಿ ಸಚಿವರು ಈ ಮಾತು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುಶಃ ಕೆ. ಎಲ್. ರಾವ್‌ರವರು ಆಗ ಇರಿಗೇಷನ್ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತು ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದ ಮಾತು. ಆಮೇಲೆ ಎರಡೂ ಒಂದೇ ಸಮಸ್ಯೆ ಅನ್ನುವುದು ಇದೆ.

> "Expert committees might be set up to report on the availability of supplies in the Krishna and Godavari Rivers and examine the feasibility of diversion of supplies from the Godavari to the Krishna."

ಡೈವರ್ಷನ್ ಸ್ಕೀಂಗೆ ಒಂದು ಎಕ್ಸ್‌ಪರ್ಟ್ ಕಮಿಟಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ, ನಾಗಾರ್ಜುನ ಸಾಗರದ ಎರಡನೆಯ ಸ್ಟೇಜ್‌ಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:

> "Nagarjunasagar II Stage could be cleared after investigations and diversions of Godavari supplies are completed and the quantum and diversions are known. The project being a large irrigation project will have to be suitably dovetailed in the master plan."

ಗೋದಾವರಿ ಡೈವರ್ಷನ್ ಸ್ಕೀಂ, ಗೋದಾವರಿ ನೀರನ್ನು ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಗೆ ಡೈವರ್ಟ್ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ, ನಾಗಾರ್ಜುನ ಸಾಗರದ ಎರಡನೆಯ ಸ್ಟೇಜ್ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬಾರದು ಎಂದು ಆ ದಿವಸ ಇರಿಗೇಷನ್ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ, ಲೋಕ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದು ಇದು. ಇದೇನೂ ಹೊಸದಲ್ಲ; ಇವತ್ತು ಇದರ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇತ್ತೇ ? ಇಂದು ಆಂಧ್ರ 19 ಲಕ್ಷ ಡೆವಲಪ್ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ, ತಾಪತ್ರಯವಾಗಬಹುದು, ಆಂಧ್ರಕ್ಕೆ ಅಪಚಾರವಾಗಬಹುದು, ಸ್ವಂತ ತಾಯಿ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಅವಶ್ಯಕವಿದೆ ಎಂದು ಮಾಡಿರಬಹುದು. ಅದೇ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಪಂಜಾಬಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ರಾವಿ, ಬಿಯಾಸ್, ಸಟ್ಲೇಜ್ ನದಿಗಳ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಗ್ರಿಡ್ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ, ಇದಕ್ಕೂ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಅರ್ಥವಾಗುವುದು ನಮಗೆ ಅವರು ಹೇಳಿರುವುದು. ಆಂಧ್ರಕ್ಕೆ ಯಾವರೀತಿ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಎಲ್ಲಾ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಅನುಕೂಲವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆರ್ಗ್ಯುಮೆಂಟ್ ಮಾಡುವುದು ಕೇಂದ್ರದ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ದಿವಸ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾವು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗೋದಾವರಿ-ಕೃಷ್ಣನದಿ ನೀರು ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಈಗ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿರುವುದು ಕೃಷ್ಣ ನೀರು. ಇದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನೆನಪುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಕೃಷ್ಣ ನೀರು ಮಾತ್ರ ಹಂಚಬೇಕೆಂದಿರುವುದು. ಗೋದಾವರಿ ಬಗ್ಗೆ ನಾವೇನೇ ಹೇಳಲಿ, 4 ಸಾವಿರ ಚಿಲ್ಲರೆ ಟಿ.ಎಂ.ಸಿ.ಎಫ್.ಟಿ. ನೀರು ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯ ಸೇರುವುದು, ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಗೋದಾವರಿ ಬೇಸಿನ್ 5-6 ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿರುವುದು. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಮೂರು ರಾಜ್ಯಗಳೇಕೆ ತಲೆ ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ? ಹೀಗೆ ರಾವ್‌ರವರು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಗೋದಾವರಿ ನೀರು ಮೈಸೂರು, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ,

ಆಂಧ್ರಗಳಲ್ಲದೆ ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೂ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಈಗ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ ಆಗಬೇಕೆಂಬ ವಾದ ಇದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರದವರು, ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದವರು ಮತ್ತು ರಾವ್ ಹೇಳುವುದು ಗೋದಾವರಿ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆಗೆ ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ ಇಲ್ಲ, ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ, ಅಧಿಕಾರವರ್ಗದಲ್ಲಿ, ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಯಾವ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶವಿರಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಿರುವುದು ಕೃಷ್ಣ—ಗೋದಾವರಿ ಜಗಳವನ್ನು ಇತ್ಯರ್ಥಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗುವುದು ಗೋದಾವರಿ ನೀರಲ್ಲ. 2217 ಟಿ.ಎಂ.ಸಿ.ಎಫ್.ಟಿ. ಕೃಷ್ಣ ಜಲಾನಯನದಲ್ಲಿ ಇರುವ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಪಾಲು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಗೋದಾವರಿ ನೀರನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ 5–6 ರಾಜ್ಯಗಳೇನಿವೆ ಅವು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಸವಾರಿ ಮಾಡಬೇಕೇ, 4 ಸಾವಿರ ಚಿಲ್ಲರೆ ಟಿ.ಎಂ.ಸಿ.ಎಫ್.ಟಿ. ಗೋದಾವರಿ ಬೇಸಿನ್ ನೀರು ಹಂಚುವಾಗ ಇದರ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆಯೇ ? ಹಕ್ಕಿರುವವರು, ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವರು ಏನೇ ಹೇಳಿದರೂ ರಾವ್ ರವರು ಅವನ್ನು ಮುಂದೆ ಕಾನೂನು ಬಾಹಿರ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಹಾಗೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣ ನದಿ ನೀರು 2217 ಟಿ.ಎಂ.ಸಿ.ಎಫ್.ಟಿ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಬೇಕು. 51 ರಿಂದ ಗಲಾಟೆಗಾಗಿ 63 ರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರ ಬರವಸೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಕೂಡ ಕೃಷ್ಣ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆ ಬಗ್ಗೇ ಹೊರತು ಗೋದಾವರಿ ಬಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತದನಂತರ ಕೃಷ್ಣ ಗೋದಾವರಿ ಜಗಳವನ್ನು ಇತ್ಯರ್ಥಮಾಡಲು ಒಂದು ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ ಬೇಕೇ ಅಥವ ಎರಡು ಬೇಕೇ ಎಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರ ಕೂಡ ಅನುಮಾನ ಪಡುವಂತಿದೆ; ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರ ಕೂಡ ಅನುಮಾನ ಪಡುವಹಾಗಿದೆ. ನನಗೊಂದು ಅನುಮಾನವಿದೆ, ಕೇಂದ್ರದವರು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿ ಘರ್ಜನೆಮಾಡಿದರೆ, ಎರಡು ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಬೇರೆ ಆಲ್ಟರ್ನೇಟಿವ್ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂಬ ಸಂಶಯ ನನಗಿದೆ. ಎರಡು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನವಾಡದಿದ್ದರೆ ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್‌ಗೆ ಹಾಕುತ್ತೇವೆಂದು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ 1967 ರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದರು, ಹೇಳಿ ಎರಡು ವರ್ಷವಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದರೂ ದೆಹಲಿಗೆ ಹೋದಾಗ ತಲೆ ಸವರಿ ಖಾಜಿನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅವರ ಉತ್ಸಾಹ ಕುಂದಿ ಹೋಗುವುದು. ಈಗಲೂ ಕೂಡ ಒಂದೇ ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ; ಸಂತೋಷ; ಆಗಲಿ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇವತ್ತು ಒಂದೇ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನಾಳೆ ದೆಹಲಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಎರಡಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಂದು, ಕೇಳಿದರೆ ಏನಪ್ಪ ಮಾಡೋಣ, ಲೀಗಲ್ ಅಡ್ವೈಸರ್ಸ್ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಈ ಭಯದಿಂದ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕಷ್ಣ ನೀರನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ, ಕೃಷ್ಣ ಜಲಾನಯದಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕಾದಾಗ ಆಂಧ್ರ ಆ ಬೇಸಿನ್ ಬಿಟ್ಟು ಔಟ್‌ಸೈಡ್ ದಿ ಬೇಸಿನ್ ಡೆವಲಪ್ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಕೃಷ್ಣ—ಗೋದಾವರಿ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

5-30 P.M.

ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ 2 ಸಾವಿರ ಚಿಲ್ಲರೆ ಟಿ.ಎಂ.ಸಿ.ಎಫ್.ಟಿ. ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆಗಾಗಿ ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ ಮಾಡಬೇಕೇ ಹೊರತು, ಎರಡು ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೃಷ್ಣಾ ಹಂಚಿಕೆಗಾಗಿ ಒಂದು ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ಲು, ಗೋದಾವರಿ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆಗಾಗಿ ಒಂದು ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ಲು ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಪ್ರಮೇಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಒಂದುವೇಳೆ ಆ ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಆಂಧ್ರದವರಿಗೆ ಔಟ್‌ಸೈಡ್ ದಿ ಬೇಸಿನ್ ನೀರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ ನಮ್ಮ ತಕರಾರು ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇವತ್ತು ಅವರು ನೀರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ—ಅವರು ಔಟ್‌ಸೈಡ್ ದಿ ಬೇಸಿನ್ ನೀರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಿರುವುದು. ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿ ನೀರನ್ನು 3 ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹಂಚಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಡೈವರ್‌ಷನ್ ಸ್ಕೀಂನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅದೆಲ್ಲಾ ಈಗ ಅಪ್ರಕೃತ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನಡೆದುಬಂದಿರತಕ್ಕ ನಡವಳಿಕೆ ಒಂದೂ ಕೂಡ ಕಾನೂನು ಬದ್ಧವಾಗಿಲ್ಲ, ರಾಜಕೀಯ ಬದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ, ಸ್ವಜನ ಪಕ್ಷಪಾತದಿಂದ ಕೇಂದ್ರ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಕಾನೂನಿನ ಪರಿಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ನಡೆದು ಬಂದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಇಷ್ಟೆ. ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳೇ, ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಅವರು ಮಾತನಾಡುವವರು ಇದ್ದಾರೆ, ಇತ್ತೀಚಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಏನೇನು ಆಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡೋಣ,

(ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ)

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ಎಲ್. ರಾವ್‌ರವರು ಹೈದರಾಬಾದನ್ನು ಅಥವಾ ಆಂಧ್ರವನ್ನು ಇಂದ್ರ ಲೋಕಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ, ಮೈಸೂರು ಯಮಲೋಕವಾಗಲೀ ಅವರಿಗೇನೂ ದುಃಖ ಇಲ್ಲ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ತಪ್ಪು ದಾರಿ ಹಿಡಿದಿದೆ, ಅವರು ಇಷ್ಟು ದಿವಸ ಸುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದುದು ಅಪ್ರಕೃತವಾಯಿತು. ಕೇಂದ್ರದವರಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಹೇಳದೆ ಈ ರೀತಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದೆರಡು ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. 8-3-67ರಲ್ಲಿ "ಡೆಲ್ಲಿ ಫ್ರೌನ್ಸ್ ಅಫ್ ಲೀಗಲ್ ಅಕ್ಷನ್" ಅಂತ ಹೇಳಿ ಒಂದು ಡೆಲ್ಲಿ ನ್ಯೂಸ್ ಬಂದಿದೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು 20-8-67ರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತು "ಈ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ದಿಂದ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕೇಂದ್ರದವರ ಬಗ್ಗೆ ಈ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಏನು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇದೆ ಎಂಬುದು ಕೃಷ್ಣಾ ವಿವಾದ ಇನ್ನು ಎರಡು ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಬಗೆ ಹರಿಯುತ್ತದೆ ಅನ್ನುವಾಗ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್‌ರವರು 2-9-67ರಲ್ಲಿ ನಾಗಾ ರ್ಜುನ ಸಾಗರ ಕ್ರೆಸ್ಟ್‌ಗೇಟ್ ಹಾಕುವುದನ್ನು ಮೈಸೂರು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. 9-10-67ರಲ್ಲಿ—"ಸಿ. ಡಬ್ಲ್ಯು. ಅಂಡ್. ಪಿ. ಸಿ. ಚೀಫ್ ಸಪೋರ್ಟ್ಸ್ ಮೈಸೂರ್ ಅನ್ ಕ್ರೆಸ್ಟ್ ಗೇಟ್ಸ್" ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕಾನೂನು ತಜ್ಞರಾಗಲಿ, ತಾಂತ್ರಿಕ ತಜ್ಞರಾಗಲಿ ಮೈಸೂರು ಸ್ಟ್ಯಾಂಡ್‌ನ್ನು ಸಪೋರ್ಟ್ ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಕಾನೂನು ಇರುವುದು ಹಾಗೆ.

Sri C. K. RAJAIAH SHETTY.—Sir, this is an important subject in the interest of the country, but none of the P.W.D. Ministers are there in the House.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ಸುಮಾರು ಒಂದು ಗಂಟೆಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ, ಇದರ ಕಡೆಗೆ ಯಾರೂ ಕೂಡ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಗಮನ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ, ಇರಾಖೆಯ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯವರು ಮಾತ್ರ ಕೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ ಅವರು ಗುರುತು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.

I want to know whether it is the Minister for Parliamentary Affairs who is going to reply on this. ಯಾರು ರಿಪ್ಲೈ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಅಂತ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ದಯವಿಟ್ಟು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು.

Sri MANIK RAO PATIL (Deputy Minister for Home).—Sir, it is not their concern as to who will reply. It is a collective responsibility. Any one of the Ministers will reply.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದ್ದು ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರದೇ ಇಲ್ಲ, ಬಂದಿದೆ. ಈ ರಾಜ್ಯದ ಗ್ರಹಚಾರ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ, ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇಲ್ಲದಂತಹ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಪುಣ್ಯ ನಮ್ಮ ಈ ರಾಜ್ಯದ್ದು ಏನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತದೆ? ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಂತಹ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಚಾರ ಚರ್ಚೆಯಾಗುತ್ತಾ ಇರುವಾಗ ಇರಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್.—ಅವರು ಡೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ತಾಂತ್ರಿಕ ತಜ್ಞರು ಮೈಸೂರಿನ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮೈಸೂರನ್ನು ಸಪೋರ್ಟ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಾಕ್ಷಿ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾವ್‌ರವರ ಪ್ರಯತ್ನ ಹೇಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಶಕುನಿ ಕೌರವರನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದನೋ ಅದೇ ರೀತಿ ಮೈಸೂರಿನ ಹಿತ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಆ ದಿವಸ ಈ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದು ತೀರ ಮರುಳತನವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳು ವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ಕೃಷ್ಣಾ ವಿವಾದದ ಬಗ್ಗೆ ಮುಂದಿನ ಕ್ರಮ ಏನು ನ್ಯಾಯ ಯಾವಾಗ ಹೇಗೆ ಪಡೆಯುತ್ತೇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲರವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದಾದನಂತರ ಇತ್ತೀಚಿನ ವಿವರಗಳು ಏನು ಎಂಬುದನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. 6-2-69ರಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವುದು ಕೃಷ್ಣಾ ಗೋದಾವರಿ ನದಿ ವಿವಾದದ ಬಗ್ಗೆ

"Two Tribunal plan mischievous-Delhi Pro-Andhra Stand-Set"

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಬಂದಿದೆ. ಇದನ್ನು ಏನೂ ಇಲ್ಲದೇ ಸುಮ್ಮನೆ ಬರೆಯುವುದಿಲ್ಲ ವಿವರಗಳನ್ನು ನಾನು ಓದುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ, ಕೇಂದ್ರದವರ ಪ್ರೋ ಆಂಧ್ರ ಸ್ಟ್ಯಾಂಡ್ ಇಲ್ಲದೆ ಇಂಥಾದ್ದು ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸೂಕ್ತ ಆಧಾರ, ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಕೃಷ್ಣಾ ಗೋದಾವರಿ ಡಿಸ್‌ಪ್ಯೂಟ್ ಒಂದೇ ಅಂಶ ಪ್ರಾಮಾಣಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇರುವಾಗ ಈ ಡಿಸ್‌ಪ್ಯೂಟ್ ಇರುವುದು ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ನೀರನ್ನು ಹಂಚುವುದಕ್ಕೇ ಹೊರತು ಗೋದಾವರಿ ನೀರನ್ನು ಹಂಚುವುದಕ್ಕಲ್ಲ ಎಂದು ಅರ್ಥವನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದು ಪ್ರೋ ಆಂಧ್ರ ಸ್ಟ್ಯಾಂಡ್ ಅಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ಈ ರೀತಿ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನಿತ್ತು. ಆಮೇಲೆ 8ನೇ ತಾರೀಖು 'ಎರಡು ಪಂಚಾಯ್ತುಗಳ ರಚನೆಗೆ ರಾಜ್ಯದ ವಿರೋಧ'. ಉದ್ದಕ್ಕೂ 60–62ನೇ ಇಸವಿಯಿಂದಲೂ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್‌ರವರು ಪಿ.ಡಬ್ಲ್ಯು.ಡಿ. ಇಲಾಖೆ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಾಗಿನಿಂದಲೂ ಈ ನದಿ ನೀರಿನ ಪಂಚಾಯ್ತು ರಚನೆ ಮಾಡುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿರೋಧ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅದು ಫಲಪ್ರದವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆಮೇಲೆ ಅದೇ ತಿಂಗಳ 9ನೆಯ ತಾರೀಖು ಪತ್ರಿಕೇಲಿ ಬಹು ಜಾಣತನದ ಎಡಿಟೋರಿಯಲ್ಲನ್ನು ಬರೆದಿದೆ. ತಾವು ದಯವಿಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಓದುವಂತೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಸೂಚನೆಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಕೇಂದ್ರದ ನೀರಾವರಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ನಾಟಕ ಆಡುತ್ತಿರುವುದು ಆ ನಾಗಾರ್ಜುನಸಾಗರಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ನೀರನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದೋ ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ನೀರನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಆಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಅರ್ಥವಾಗದೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. 1962 ರಿಂದಲೂ ಆ ಕೆ. ಎಲ್. ರಾವ್ ಅವರು ಏನೇನೋ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ನೀರಿಗೆ ಕಲ್ಲು ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಲೋಕ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಸಾರಿ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಈ ನದೀ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತಜ್ಞರ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲೇ ಬಹಳ ನಿಧಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದೆಲ್ಲಾ ಅವರು ಮಾಡತಕ್ಕ ಒಂದು ಡಿಲೇಯಿಂಗ್ ಟ್ಯಾಕ್‌ಟಿಕ್ಸ್ ಅನ್ನುವುದು ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ? ಇನ್ನು ಅವರು ಆ ಬೆನಿಫಿಟ್ ಆಫ್ ಟ್ಯಾಕ್‌ಟಿಕ್ಸ್ ಸಿಕ್ಕುತ್ತೆ ಅನ್ನುವ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಅವರಿಗೇನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ನೆನ್ನೆ ಆರನೇ ತಾರೀಖಿನ ದಿನ ಮತ್ತೆ ಇದೇ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಹೊರಡಿಸಿದ್ದಾರೆ—

"There will be another high-level bid for river water accord soon."

ಹೀಗೆ ಅವರು ಹೇಳಿರುವುದರಲ್ಲಿ ನಾವು ಎರಡು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅವರು ಏನು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಂದರೆ ಕೃಷ್ಣಾ ಗೋದಾವರಿ ಮತ್ತು ನರ್ಮದಾ ನದಿಗಳ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಇತ್ಯರ್ಥಕ್ಕೆ ಬರಲು ಮುಂದಿನ ಸಂಸತ್ ಅಧಿವೇಶನದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ಸಚಿವ ಡಾ : ಕೆ. ಎಲ್. ರಾವ್ ಅವರು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಯತ್ನಿಸುವರು. ಇದರ ಒಳಾರ್ಥವೇನೆಂದರೆ ಮೈಸೂರಿನವರ ವಿವಾದವನ್ನು ಹೀಗೆ ಎಳೆಯುತ್ತಾ ನಿಧಾನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಆಂಧ್ರಕ್ಕೆ ಅದು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಒಂದೇ ಒಂದು ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕೇಂದ್ರ ಆಂಧ್ರಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಇಂಥ ಸರ್ಪಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ರಾವ್ ಅವರು ಬಿಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಹಿಂದೆಯೇ ಆ ನಾಗಾರ್ಜುನ ಸಾಗರಕ್ಕೆ ಆ ಕ್ರೆಸ್‌ಗೇಟುಗಳನ್ನು ಇಡತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿ ಆ ಕೃಷ್ಣ ಗೋದಾವರಿ ನದಿ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆ ಬಗೆಹರಿಯದೆ ಅದನ್ನು ಇಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂತಲೇ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ನಂಬುತ್ತೇನೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಯಾವ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯಾಗಲಿ ನಾವು ಕೇಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ಆ ಕೃಷ್ಣಾನದಿಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನವರ ಪಾಲೆಷ್ಟಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇತ್ಯರ್ಥ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳೇತಕ್ಕೆ ಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಅದು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯಾದರೂ ಹಾಗೆ ಎರಡು ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿರಲಾರದು. ಅದೇ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಡಾ|| ರಾವ್ ಅವರು ರಾಜ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಕೊಡುತ್ತಾ ಲೀಗಲ್ ಒಪೀನಿಯನ್ ಏನಿದೆ ಅನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

"The Krishna-Godavari water dispute also figured in the Rajya Sabha to-day. Dr. K. L. Rao, Irrigation and power Minister told Mr. Mulka Govinda Reddy that a very earnest effort is being made to solve the problem through a suitable

(ಶ್ರೀ ಎಚ್ ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ)

method'. When asked whether one or two tribunals were being appointed to settle the dispute, Dr. K. L. Rao declined to elaborate his reply."

ಹಾಗೆ ಲೀಗಲ್ ಒಪೀನಿಯನ್ ಕೊಡತಕ್ಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿ ಒಂದರ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆಗಾಗಿ 2 ಟ್ರೈಬ್ಯುನಲ್‌ಗಳನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡುವುದೂ ಕೂಡ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. ಅದು ಕಾನೂನು ಬಾಹಿರವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಈ ನದೀ ನೀರಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಮಿಟಿಗಳನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಅದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯೆಲ್ಲಾ ಕುತಂತ್ರದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆಯೇ ವಿನಾ ಅದರಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕವಾದಂಥ ವಿಷಯ ಬಹಳ ಕಡಮೆ ಇದೆ. ರಾಜಕೀಯವ ಹಿನ್ನೆಲೆಗಳೇ ಹೆಚ್ಚು. ಈ ದಿವಸ ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯ ನೀರನ್ನು ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 20 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಆ ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಬರತಕ್ಕ ನೀರಿನ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇದೆ ಅಂದರೆ ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯ ನೀರನ್ನು ಕೃಷ್ಣಾ ಬಯಲಿನ ಹೊರಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಮಗೆ ಆ ಗೋದಾವರಿ ನೀರಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಆಸಕ್ತಿ ಏನೇನೂ ಇಲ್ಲ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅಂತರ್ ರಾಜ್ಯಗಳ ನದೀ ನೀರಿನ ಆಡಳಿತ ಹತೋಟಿಗೆ ಒಂದು ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಮಾಡದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅವರು ಇಲ್ಲಿಯತನಕ ಯಾವುದೆ ಆ ಗುಲ್ಹಾಟಿ ಕಮಿಷನ್ ಅಥವಾ ಮತ್ತೊಂದು ಕಮಿಷನ್ ಹೀಗೆ ಏನೇ ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ನಾವು ಕೋರ್ಟಿಗೇನಾದರೂ ಹೋದರೆ ಆ ಕೇಂದ್ರದವರ ಮತ್ತು ಆಂಧ್ರದವರ ನಡವಳಿಕೆಗಳು ಕಾನೂನು ಬಾಹಿರವಾದವುಗಳು ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮನಗಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ನಮಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡದೆ ಡಿಲೇ ಟ್ಯಾಕ್‌ಟಿಕ್ಸನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯ ನೀರನ್ನು ಗೋದಾವರಿ ಬಯಲಿಗೆ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುವುದು ಕಾನೂನಿಗೆ ವಿರೋಧವಾದದ್ದು ಬಾಹಿರವಾದದ್ದು ಅನ್ನುವುದು ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ? ಇಲ್ಲಿಯತನಕ ಮೈಸೂರಿನವರಿಗೆ ಆ ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ನೀರಿನ ಪಾಲು ಸಿಕ್ಕಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಅಷ್ಟು ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಟ್ರಿಬ್ಯುನಲ್ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇದೆಯೇ ವಿನಾ ಎರಡಕ್ಕೆ ಖಂಡಿತ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಆ ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಬರತಕ್ಕದ್ದು 2017 ಟಿ. ಎಂ. ಸಿ. ಎಫ್. ಟಿ. ನೀರು ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾರ ಯಾರ ಷೇರ್ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಕಮಿಷನ್‌ಗಳೇತಕ್ಕೆ? ಆದರೆ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಆ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಏನಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ರಾವ್ ಅವರು ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟಿರಬೇಕೆಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆ ಸತ್ತವರಿಗೆ ಕೆಲವಾಗೆ ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಆಫೀಸುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟನ್ನು ಬರೆದು ಕೊಡುತ್ತಾರಲ್ಲಾ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಡಾ: ರಾವ್ ಅವರು ಆ ಕೇಂದ್ರದ ಲಾ ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯೆಟ್‌ನಿಂದ ಒಂದು ಆ. 2017 ಟಿ. ಎಂ. ಸಿ. ಎಫ್. ಟಿ. ನೀರನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲು ಎರಡು ಟ್ರಿಬ್ಯುನಲ್‌ಗಳನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಆ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿ ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದೆ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ನಾನು ಆ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿ ಅಂಥ ಒಂದು ಸಲಹೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ದಿವಸ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ತಲೆಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಮಸ್ಯೆ ಉದ್ಭವಿಸಿದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ ಆ ಅಪ್ಪರ್ ಕೃಷ್ಣಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ನಾಲ್ಕನೆ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕೈ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ತೆ ಬಂದಿವೆ. ಇದೆಲ್ಲಾ ನಾನಾಗಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಡಿಲೇ ಟ್ಯಾಕ್‌ಟಿಕ್ಸ್; ಆಂಧ್ರದವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸತಕ್ಕ ನಾಟಕ. ಆಂಧ್ರದ ಒಬ್ಬ ಏಜಂಟರು ಆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿರುವತನಕ ನಮ್ಮ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಈ ಡಿಲೇ ಟ್ಯಾಕ್‌ಟಿಕ್ಸ್‌ಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಅದನ್ನು ರುಜುವಾತು ಮಾಡಲು ನಾನು ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಲ್ಲೆ; ನನ್ನಲ್ಲಿವೆ. ಇನ್ನಾದರೂ ಇಂಥ ಡಿಲೇ ಟ್ಯಾಕ್‌ಟಿಕ್ಸನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ, ಕೇಂದ್ರ ಕೂಡ ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಬಾರದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ಆ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಖಂಡತುಂಡವಾಗಿ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿಯತನಕ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಆ ಕೃಷ್ಣಾ ಮತ್ತು ಗೋದಾವರಿ ಎರಡು ನದಿಗಳೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಂಗೀಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಕೃಷ್ಣಾ ನದೀ ನೀರನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನತಕ್ಕ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಟ್ರೈಬ್ಯುನಲ್ ನೇಮಕ ಮಾಡಿ ಗೋದಾವರಿ ನದಿಯ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆಗೆ ಬೇರೆ ಒಂದು ಟ್ರಿಬ್ಯುನಲ್ ನೇಮಕ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರ ಔಚಿತ್ಯ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದು ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ.

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಒಂದು ದಯಾ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರಾಗಲೀ, ಇಲ್ಲಿಯವರಾಗಲೀ ಅವರ ಪರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಥವಾ ಸುಮ್ಮನೆ ಇರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಇಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾಗಬಾರದು. ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರ ಹೇಳಿಕೆ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಮಾಡಿ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರಬೇಕು. ಕಾನೂನು ತಜ್ಞರಿಂದ ಪರಿಶೀಲನೆಯಾಗಿ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಂತ್ಯ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತುಕತೆಗಳು ಏನು ನಡೆದರೂ ಈ ವಿಧಾನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೋ ಆ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಸರಕಾರ ಪುರಸ್ಕಾರ ಕೊಡುವಂತಿರಬೇಕು. ಈ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪರಿಷತ್ತು ಹಾಗೂ ಈ ಸರ್ಕಾರದ ನಿಲುವು ಪ್ರಕಾರ ಆ ತೀರ್ಮಾನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ನಾವು ಬಹಳ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬರುತ್ತದೆಂದು ನಾವು ಎಷ್ಟೋ ಸಾರಿ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವರು ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ತಲೆ ಸವರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬರಬಹುದು. ಆದರೆ ಒಂದು ಸಾರಿ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನವಾದಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಬೇರೆ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಕಾನೂನು ತಜ್ಞರನ್ನೂ ಮತ್ತು ಇಂಜನಿಯರುಗಳನ್ನೂ, ನಿವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿರುವ ಅನುಭವಸ್ಥರಾದ ಚೀಫ್ ಇಂಜನಿಯರುಗಳನ್ನೂ, ಅಡ್ವೋಕೇಟ್ ಜನರಲ್ ಅವರನ್ನೂ, ಮತ್ತು ಹೆಸರಾದಂಥ ಕಾನೂನು ಪಂಡಿತರನ್ನೂ ವಿಚಾರಿಸಿ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ನಾವು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ, ಇದರಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಇಕ್ಕಟ್ಟೇನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. 10–12 ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಇಂತಹ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೇವೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇವರಿಗೆ ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇದ್ದರೆ, ಕೂಡಲೇ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೊಟ್ಟು, ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ನಾನು ಕೊಟ್ಟ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಆಖೈರು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ಈ ಎರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಗುರೆಡ್ಡಿ (ಮುದ್ದೇಬೀಹಾಳ್).—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ನಂಜೇಗೌಡರು ತಂದಿರತಕ್ಕ ಈ ಸೂಚನೆ ಸರಿಯಾದುದೇನೋ ನಿಜ. ಈಗಾಗಲೇ ನೀರಿನ ವಿವಾದದ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಧೋರಣೆಯನ್ನೂ ಸಹ ವಿಶದಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಮಾನ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ಶ್ರೀ ನಂಜೇಗೌಡರಿಗೆ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಹಿತಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೋ ಅಂಥಾದ್ದರಲ್ಲಿ ನಾವೂ, ನೀವೂ ಒಂದಾಗೋಣ. ಈಗಾಗಲೇ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ದೆಹಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಸಲುವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಮಾತುಕತೆ ಆಗಬಹುದು. ಅಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯವಾದರೆ ಈ ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಪರಿಹಾರವಾಗದೇ ಇದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಾವೂ ನೀವೂ ಯಾವ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗೋಣವೆಂಬ ವಿಚಾರ ಮಾಡೋಣ.. ಕೃಷ್ಣಾ ಮತ್ತು ಗೋದಾವರಿ ವಿವಾದ ಇವತ್ತು ಹುಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲ. ನಾನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವೇ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ನೀರಿನ ವಿವಾದ ಮತ್ತು ಗಡಿ ವಿವಾದಗಳಿಗೆ ಅವರೇ ಕಾರಣ ಭೂತರು. ರಾಜ್ಯ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವೈಷಮ್ಯ ಬೆಳೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವರೇ ಕಾರಣರು ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾನು ಪದೇ ಪದೇ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂಜರಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ಶ್ರೀ ಸಾಣಿಕೊಪ್ಪ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು, ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ನೀರೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು. ಒಮ್ಮೆ ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ನಮಗೆ ಗಾಬರಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇವತ್ತು ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಗೆ ಎರಡು ಕಡೆ ಡ್ಯಾಂ ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರು ಇದೆ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಇವತ್ತಿನದಿವಸ ನಾವು ಈ ನೀರಿನ ವಿವಾದವನ್ನು ಅಷ್ಟು ಲಘುವಾಗಿ ಕಾಣತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಇದು ನಮ್ಮ ಜೀವನದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಾವು ಈಗ ಅದನ್ನು ಹಗುರವಾಗಿ ಕಂಡು, ಏನೋ ಅವರು ತೀರ್ಪು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದು ಅವರ ತೀರ್ಪನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೋಡದೇ ಇದ್ದರೆ ನಿಜವಾಗಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಆದಕಾರಣ ನಾವೂ ನೀವೂ ಕೂಡ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೂಡಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡೋಣ. ಇವತ್ತಿನದಿವಸ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ನಿಲುವು ಏನೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದೇವೆ. ನನಗೆ ಒಂದು ಶಂಕೆ ಬರುತ್ತಾ ಇದೆ. ಮೊನ್ನೆ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಪುನಃ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಪ್ರೈಮ್ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಮತ್ತು ಪ್ರೈಮ್ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಈ ನೀರಿನ

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಗುರೆಡ್ಡಿ)

ವಿವಾದವನ್ನು ಅವರಲ್ಲಿಯೇ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿ ಬಗೆಹರಿಸುವ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂಬುದಾಗಿ ನನಗೆ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತಾ ಇದೆ. ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸೋಣವೆಂದು ಹೇಳಿದ ಜನ ಪುನಃ ಪರಿಶೀಲಿಸೋಣವೆಂದು ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಇನ್ನೂ ಯಾವ ಒಂದು ನಿರ್ಧಾರವನ್ನೂ ಕೈಗೊಂಡಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸುವ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಪುನಃ ಗೋದಾವರಿಗೇ ಒಂದು ಬೇರೆ ಕಮಿಷನ್, ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಗೇ ಒಂದು ಬೇರೆ ಕಮಿಷನ್ ನೇಮಿಸುವ ಧೋರಣೆ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಏತಕ್ಕೆ ಉದ್ಭವಿಸಿತು ? ನಾವು ಯೋಚನೆಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್‌ಗೆ ಕಳುಹಿಸಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಪ್ರೈಮ್ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ಗೋದಾವರಿಗೆ ಒಂದು ಕಮಿಷನನ್ನು ನೇಮಿಸಿದ್ದೇವೆ, ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಗೆ ಒಂದು ಬೇರೆ ಕಮಿಷನ್ ನೇಮಿಸುತ್ತೇವೆಂದು. ಆಗ ನಾವು ಒಂದು ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್‌ಗೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ, ಉಳಿದ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಒಂದು ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಮಿಷನ್ ನೇಮಿಸುತ್ತಾರೆಂಬ ಭಾವನೆ ಈ ಮೈಸೂರಿನ ಜನತೆಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಇದು ನಿಜವಾಗಿ ದುಃಖರವಾದ ಸಂಗತಿ, ಏಕೆಂದರೆ ಮೈಸೂರು ಕೇಸು ಗುರುತರವಾದುದು ಮತ್ತು ಕಠಿಣವಾದುದು ಎಂದು ಯಾರೂ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ. ಮೈಸೂರು ನೀರಾವರಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶ. ಈ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ನಾವು ಹೆಚ್ಚು ಆದ್ಯತೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ನೀರಿನ ಸವಲತ್ತನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಆ ಒಂದು ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. 1960-61 ರ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಗುಲ್ಹಾಟಿ ಆಯೋಗದವರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ 600 ಟಿ.ಎಂ.ಸಿ.ಫೀಟ್ ನೀರು ಅಲಾಟ್ ಮಾಡಿದ್ದರೂ, ಅದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಸರ್ವೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ 100 ಟಿ.ಎಂ.ಸಿ.ಫೀಟ್ ವಾಟರ್ ಸಿಗಬಹುದು ಎಂಬುದಾಗಿ ಅಡ್‌ಹಾಕ್ ಅಲಾಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡಿದರು. ಈಗಾಗಲೇ ನಂಜೇಗೌಡರು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಇರುವಂಥ ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಡಿಲೇಯಿಂಗ್ ಟ್ಯಾಕ್ಟಿಕ್ಸ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ, ಇವತ್ತು ನಾಗಾರ್ಜುನಸಾಗರಕ್ಕೆ ಕ್ರಸ್ಟ್‌ಗೇಟ್ ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಪರ್ಮಿಷನ್ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದರೂ ಇವತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಕ್ರಸ್ಟ್‌ಗೇಟ್ ಹಾಕಿದ್ದಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ತಿಳಿದಮಟ್ಟಿಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಆಂಧ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ನಾಗಾರ್ಜುನ ಸಾಗರಕ್ಕೆ ಕ್ರಸ್ಟ್‌ಗೇಟನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರೆಸ್ಕ್ರಿಪ್ಟಿವ್ ರೈಟ್ಸ್ ಬರಬಹುದು ಎಂಬ ಸಂಶಯ ಬರುತ್ತದೆ. ಈಗ ಕೃಷ್ಣಾ ಮತ್ತು ಗೋದಾವರಿ ನೀರಿನ ಬಗ್ಗೆ ಎರಡಕ್ಕೂ ಒಂದು ಕಮಿಷನ್ ನೇಮಿಸುವುದರಿಂದ, ಗೋದಾವರಿ ನೀರನ್ನು ಕೃಷ್ಣಾಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸುವುದರಿಂದ, ಮುಂದೆ ಅದನ್ನು ಸರ್ವೆಮಾಡಿ ಆಂಧ್ರದವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಡಿ, ಅನಂತರ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಮೈಸೂರಿನ ವರಿಗೆ ಕೊಡಿ ಎಂದು ನಾವು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ಈಗ ಅದನ್ನು ಅರ್ಬಿಟ್ರೇಷನ್ನಿಗೆ ನೇಮಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದೇವೆ. ನೀವು ಗೋದಾವರಿ ನೀರನ್ನು ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಗೆ ತಿರುಗಿಸಿದ ವಿನಾ ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಅಲಾಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಕೊಡಬಾರದು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಇದನ್ನು ಅವರು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದೆ ಗೋದಾವರಿಗೆ ಒಂದು ಕಮಿಷನ್, ಕೃಷ್ಣಾಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಮಿಶನ್ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ನಮಗೆ ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ ಕಾರಣ ನೀರಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏನಿದೆ, ಅದು ಆಗುಹೋಗುಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾದುದರಿಂದ, ಇದು ಒಂದು ಮಹತ್ತರವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಪಾರ್ಟಿ, ಪಕ್ಷ ಎಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ ನೀರಿನ ಹಕ್ಕಿನ ಸಲುವಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದಾಗಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ನಂಜೇಗೌಡರು ಇದನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರು ಈಗ ಡೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ, ಅವರು ಏನು ವಿಚಾರ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ, ಅದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಅನಂತರ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

6-00 P.M.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಸಂಗನ ಗೌಡ (ಲಿಂಗಸುಗೂರು).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಂಜೇಗೌಡರು ತಂದಿರತಕ್ಕಂತಹ ಈ ವಿಚಾರವು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಮಹತ್ವವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು

ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ತತ್ವಶಃ ಬೆಂಬಲ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಹಿತವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಧಕ್ಕೆಯನ್ನು ತರುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ವಿಷಾದ ದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಗಡಿ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಕಮಿಶನ್ ನೇಮಕವನ್ನು ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರು ವಿರೋಧ ಮಾಡಿದರೂ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರ ಮಾತಿಗೆ ಒಲಿದು, ಕಮಿಶನ್ ನೇಮಕ ಮಾಡಿದರು. ಈಗ ಕಮಿಶನ್ ಅವಾರ್ಡ್ ಕೊಟ್ಟರೂ, ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳು ವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ದವರು ಇದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮೂರು ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 24 ನೂರು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಉದ್ದಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿದ್ದರು. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕೇವಲ 48 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಮಾತ್ರ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾತನಾಡುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ, ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಆಗುಹೋಗುಗಳನ್ನು, ಈ ಮೂಲಭೂತವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಅವರು ನೋಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣ ನದಿ ಹತ್ತಿರವಿದ್ದಂತಹ ಪ್ರದೇಶ ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ, ಅಲ್ಲಿ ಅಭಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. 5 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ವರ್ಷ ಬೆಳೆ ಬಾರದೆ ಲ್ಯಾಂಡ್ ರೆವೆನ್ಯೂ ಸಸ್ಪೆಂಡ್ ಮಾಡುವಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಭೀಕರವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಾನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದೇನೆ. 1958ನೇ ಇಸವಿಯಿಂದ ಈ ವರೆಗೂ ಆಂಧ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು, ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳ ಸಂಗಡ ಅವರು ಚೆಲ್ಲಾಟ ಆಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಆಗಿನ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಈಗ ಇದ್ದವರೂ ಸಹಿತ ನಮ್ಮ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಕೇಂದ್ರ ನಾಯಕರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಲು ವಿಫಲರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ವಿಷಾದದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಾವು ಅನೇಕ ಸಲ ವಿರೋಧಮಾಡಿ ಇಲ್ಲ ನಾವು ಪ್ರೊಟೆಸ್ಟ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಳಿಸಿದರೂ ಸಹಿತ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅದನ್ನು ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಲಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯ ಏಕೆ ಈ ರೀತಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಅಂದರೆ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ಎಲ್. ರಾಯರು, ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಖಾತೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೋ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ನಾಯಕರು ಯಾರೇ ಇರಲಿ, ಅವರು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರಲಿ, ಅಥವಾ ಇತರ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿರಲಿ, ಅವರು ಕೇಂದ್ರ ನಾಯಕರ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಾಯ ಬೀರಿ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಕೆ.ಎಲ್. ರಾವ್‌ರನ್ನು ಆ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥರಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ 1958ನೇ ಇಸವಿಯಿಂದ 11 ವರ್ಷದ ವರೆಗೆ ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಾವು ಸಫಲರಾಗಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ಎಲ್. ರಾಯರು ತಾವು ಆಂಧ್ರದವರಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವರು ಪಕ್ಷಪಾತ ವಹಿಸಿ, ಒಂದು ಪ್ರಾಂತೀಯ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು ತೋರಿ, ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ಮಾಡಿ, ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ವಾದವನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕಿ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡುತ್ತಾ, ವಿಳಂಬ ನೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟು ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಗುಲಹಾಟಿ ಕಮಿಶನಿನವರು ಕೃಷ್ಣಾ ಗೋದಾವರಿಯ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ, ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ ರಾಜ್ಯದ ತಜ್ಞರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡಿ, ಅಂಕೆಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೂ ಸಹಿತ ಆಂಧ್ರದವರು ಅದಕ್ಕೆ ತಲೆ ಬಾಗದೆ ಕೆ. ಎಲ್. ರಾಯರ ಮುಖಾಂತರ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ವಿಷಾದ ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸಿದರೂ ಕಡಿಮೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ ನೇಮಕ ಮಾಡುವಾಗ ಸಹ ವಿಳಂಬ ನೀತಿ ಅನುಸರಿಸಲಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ, ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ, ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಪಕ್ಷದ ಸರ್ಕಾರ ಇರುವುದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೇ ? ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮಾಡಿ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ? ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಹೋಯಿತು ? ಈಗ ಎರಡು ವರ್ಷದಿಂದ ಮೂರು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದವರು ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೂ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ದವರು ವಿಳಂಬ ಮಾಡಿ, ಒಂದು ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ ನೇಮಕ ಮಾಡಲು ಪ್ರಕಟಣೆ ಮಾಡಿದರು. ನಂತರ ಇಂಟರ್ ಸ್ಟೇಟ್ ವಾಟರ್ ಡಿಸ್ಪ್ಯೂಟ್ ಆಕ್ಟ್ ಪ್ರಕಾರ ಸೆಕ್ಷನ್ 4ರ ಪ್ರಕಾರ ಎಲ್ಲಾ ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ ಮಾಡುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ

"Section 4 (2) of the Inter State water and River Dispute Act reads as follows : "The Tribunal should consist only one Person drawn from among the Judges of the Supreme Court or among the Judges of the High Court,"

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ಸಂಗನಗೌಡ)

ಸೆಕ್ಷನ್ 4 ಕ್ಲಾಸ್ 2 ಕೇವಲ ಒಬ್ಬನನ್ನೇ ನೇಮಕಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಸಹ ಅವಕಾಶ ಇದ್ದರೂ ಸಹ, ಕೆ.ಎಲ್. ರಾಯರು, ಇದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಅಮೆಂಡ್‌ಮಾಡಿ ಮೂರು ಜಡ್ಜಸ್ ನೇಮಕ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಆಂಧ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಸಂಗಡ ಒಂದು ರೀತಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಸಂಗಡ ಇನ್ನೊಂದುರೀತಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ ಒಬ್ಬ ಜಡ್ಜ್ ನೇಮಕಮಾಡಬೇಕು, ಆದರೆ ಮೂರು ಜಡ್ಜ್ ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ಇದು ಏನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ ಅಂದರೆ, ಆಂಧ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಎಷ್ಟು ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತದೆ, ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೆ ಎಷ್ಟು ವಿರೋಧ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈಗಲಾದರೂ ಒಂದೇ ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಎರಡು ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯ ಅಷ್ಟು ವಿಳಂಬ ಮಾಡಿ, ನಾಗಾರ್ಜುನ ಸಾಗರವನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿ, ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇವರು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಸಾಕಷ್ಟು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆ ಮೊನ್ನೆ ಅವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಕೆಲವೇ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯ ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾವು ಅವರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ವಿಶ್ವಾಸ ಇಡೋಣ.

ಈಗ ಅವರು ದೆಹಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯ ಚರ್ಚೆ ಬರಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವಂಥಹ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಕೊಡುವಂತಹ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾನು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಓದಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಇಡೋಣ, ಅವರು ದೆಹಲಿಯಿಂದ ಬಂದಮೇಲೆ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣ ಪಡೆದ ನಂತರ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ರೆಸಲ್ಯೂಷನ್ ಮಾಡೋಣ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಂಜೇಗೌಡರು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಯಬೇಕು. ಅವರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಮೇಲೆ ಅವರು ಯಾವರೀತಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಆ ಮೇಲೆ ನಾವು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಾನು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

[Mr. Deputy Speaker in the Chair]

† Sri H. M. CHANNABASAPPA.—Sir, I had absolutely no intention of talking on this subject today. I am so sorry for the light way in which the Government of Mysore has been treating this vital issue, It has treated this vital issue lightly not today, but right from the beginning, from 1961–62 and I charge this Government for all the omissions and commissions in regard to the river water disputes. The Hon. Minister for Parliamentary Affairs who has to reply to this debate did not have the courtesy of sitting here and listening to what members have to say, is laughing.

Sri K. PUTTASWAMY.—I am not laughing. I am smiling.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—It only reminds me of the saying, "Nero was Fiddling when Rome was Burning." This Government is fiddling when the whole country is in a couldron and millions of the people of this country have to face misery for all time to come I am only sorry for the light way in which, not only Sri Puttaswamy, but the Government is treating this matter. If you were a farmer, if you had lost at any time a crop for want of water, then you would have

understood the difficulty. Unfortunately, you are a lawyer. That is why you do not understand the difficulty. You slept over it for 8 long years and here are our friends. I have great respect for Mr. Gureddy a poor man, what can he do ? My friend Mr. Sangan Gowda said just now, let us keep trust in our leaders. We have kept trust in our leaders for eight long years. With what result ? The result is, the interest of the country is endangered. Interest of the State is in danger. Millions of people are sentenced to poverty and misery for all time to come hereafter. Have you heard the roaring assurances from not only this Chief Minister, but the erstwhile Chief Minister ? They said, 'I will not allow one drop of water to be taken by anybody'. Umpteen times assurances were given. Well I would like to remind my Hon'ble friend the Minister for Parliamentary Affairs—there was an occasion when the Chief Minister said, within four days I will settle Krishna Water dispute. This was in 1962-63. If only the Andhra Pradesh Chief Minister and Mysore and the Maharashtra Chief Ministers meet, it will be settled over a cup of tea. I remarked that their names are going to be written in dark letters in the history of Mysore. This is the very word I have used. Even today, I reiterate that if this is the attitude displaced by people in responsible positions, on this important issue, their names will be written in dark letters in the history of Karnataka. These are the people who have sentenced millions of people in Bijapur, Gulbarga and Chitradurga—people in all the 13 districts of this unfortunate district. It is not a matter to be laughed at. It is not a matter to be slighted. You went on assuring the House. You said sometime back on the floor of this House—well Krishna project has started, I have called for tenders—I have fixed contractors. That statement appeared in bold letters in print. It was in 1963 or 1964. What has happened ? I will quote the Chief Minister and his words in 1963–64. Papers published in big letters—we have called for tenders, we have started the work, we will not allow one drop of water to go outside the State. Every time this question has come before this House, you have said that all the criticism that has been levelled against the Government has some propaganda value, Goebel's propaganda—what a great pity ; it became something like Goebel's propaganda. What a prophetic gone it was—9 years ago. I was not a member of this House. My cry was a cry in the wilderness. I said you will neither get Krishna waters nor Krishna project, if you continue to talk in this strain and if you treat this subject lightly as this. You will not have a drop of Krishna waters. As I said, to day, Sri Gureddy is terribly afraid of naming the person who said it. I am saying the name of the person who said it. I repeat it today, you will have no Krishna waters and no Krishna project. If the Government have got material before them, let them say it is incorrect. Well Sir, I need not remind the Members of this House. There is not a single occasion when this Government have disputed even one full stop or comma of the statistics that I have furnished to this House and to the country. They cannot. 2 plus 2 can only be four, whoever gives it. Unfortunately, you are trying to

(SRI H. M. CHANNABASAPPA)

say it six and you are now running the country. After all this kind of a thing cannot go on for long. You will die and I will die—all of us are bound to die one day. But history will record these omissions and commissions of these people. Historians will not fail to write and they will write your names in dark letters and as people who have failed in their duty. I do not accuse of anything else.

SRI K. H. PATIL.—Is it they are purchased ?

SRI H. M. CHANNABASAPPA.—Whether they are purchased or whatever has taken place behind the curtain, I do not want to say anything. But facts remain that you have failed in your duty. Have you kept up one assurance so far? How many assurances were placed before us ? If you want I will keep the records before you. Our Chief Minister stated in 1963 that 2nd Stage of the Nagarjunasagar project has already been started. In 1968 he said, "no, no," they have not started. I will present the book to you to be passed on to the Chief Minister so that he can read his own statements. I want to ask why do you go on telling this falsehood ? Why do you trade on false assurances ? Let us be fair. If you want to be Minister or Chief Minister for ten years, I am here to support you. I would appeal to the rest of the country to support you to be the Chief Minister, provided you safeguard the interests of the country. You must safeguard the interests of millions of people who are groaning under poverty. For heaven's sake don't perpetuate that poverty for all time to come. It is in your hands to do it but it is my conviction that you are incapable of doing so. I reiterate it. Not that you are not capable; you are capable of better arguments than mine ; you are capable of doing things in a better way. There are giants on the other side. I do concede that there are giants on the other side. I do concede that there are brilliant people. But all the brilliancy, strength and the love of the country are of second rate as they are subjected to subjective considerations. That is the whole pity. Instead of subjecting yourself to subjective consideration please tell us whether you are going to take this bold step ? If you do that, we will vote you to power. I said several years ago to the Chief Minister that I would love him to be the Chief Minister for all the time to come but he must be bold to stand to his conviction. That is my appeal. Never for a minute think even in your dreams that I would ever like to take your place. I have done according to my convictions, enough service and I do not like to do anything more. I will leave it to you to complete the rest of the service to the country. Please do not think that all these things which Channabasappa has been saying, is for the sake of politics. That you have been telling like that because you have always been thinking of it and you are never tired of it. What shall I do ? No body is opposed to you but you say it is all politics. My heart really bleeds whenever they come out with some sort of statement which will undermine the interests of the State. This

morning I had a talk with the Chief Minister and I told him, he has the last chance to save the State. Either choose this way or that way. Do you think that I have said for formality sake? Absolutely not. Here is the case—one tribunal or two tribunals. Do you think that you are capable of standing on your convictions? Unless there is a miracle, I prophesy that you are incapable of standing against the influence of the Government of India. You are incapable of rebutting them and standing before Sri K. L. Rao and argue your case effectively. Why? Not that you lack ability. I confess that I am inferior to you in ablity. You have all the qualifications necessry but the one disqualification is your approach is subjective. That is all. You know the consequence but still you are not capable of rising to the occasion because of other force and circumstances which practically limit your strength. That is my contention. I have all the admiration for the Parliamentary Affairs Minister who also hails from my District. Though he is very much younger than myself, he is more brilliant than me. Therefore one more appeal is that in this hour of trial, let him be bold, true and honest to his own conscience. Today you have said that you will stand by one tribunal. I have all appreciation for it. But my fear is how long are you going to stand by it. You have made so many statements but none of them you are capable of sticking to. If you want I can quote one after another in series.

When I speak on this subject, I speak with all authority. You were good enough to ask, what are the difficulties if we have two tribunals. That is the point I want you to understand. What are the legal, moral and technical implications of having two tribunals. If you please go on reading in between statements that flow from Delhi right from 1962, you will know it. You please open the records and see. This Government opposed the appointment of one man Committee when Mr. Gulhati was appointed. I ask, did you follow it up? At the Inter-State Ministers' Conference, this Government opposed the appointment of a Commission for the purpose of collecting statistics. What did they do? They treated your contention with all contempt and appointed Gulhati Commission. Gulhati Commission report is a very big report. I have respect for that. But what is contained in that report? If you go through that Report you will find that it is simply a combination of all statistics that were furnished by Mysore, Maharashtra and Andhra. This I had stated at the meeting itself. Do you require a big commission to be appointed for two long years only for collection and codifying? A clerk could hane done that. An ordinary officer with commonsense can do it. He can collect all statistics of irrigable area, irrigated area, etc. The Gulhati Commission has done nothing but codifying all the materials supplied by the three Governments. The Gulhati Commission has said that it is possible to divert water from Godavari. It is not a new thing. It was already contemplated by the erstwhile Madras and Mysore Governments. I do not want to go into the details. Of course it will take a long time. Nor do I feel it is necessary on this occasion. It is only to

(SRI H. M. CHANNABASAPPA)

impress that the Gulhati Commission report is nothing but a codification of all the materials supplied by three Governments, I say this. They have done nothing beyond that. They have wasted two to three long years. I foresaw that. I have said, if you are going to appoint a Commission for this purpose, it is with the specific objective of delaying and allowing one of the parties to have advantage over the other. Please take out the previous records; you will find my statement in them. What did the Government do when they came to power?

6-30 P.M.

Did they oppose that Commission? No, but they welcomed it; they said, very well, let the Gulhati Commission come. And the whole hierarchy of officers presented to the Commission what we had in our papers. So did Andhra Pradesh. Take it from me: Maharashtra has no interest here. That is the whole difficulty. Maharashtra is interested only in the diversion of Krishna Godavari waters westwards for power generation. What did the Gulhati Commission do? Our case is pending before the Government of India for the appointment of an arbitration tribunal. They have replied that within a very short time they are going to finalise the whole thing and see whether it is possible to come to a decision or not, and then they would appoint a Tribunal. How many months and how many years they want for that? I stated prophetically six or seven years ago that there is no good in waiting and that we should go to a Court of Law. I reiterate it. I went on telling every one of those friends who come from North Karnataka: "My dear baba, why are you getting yourself mummies?" They said, "We will wait. We will trust our leaders." I appreciate their loyalty. Unfortunately, their loyalty is to whom? To a man who lets you down. Not only he lets you down but the whole country. Still they are not tired of saying, "We will trust." Unto what time? Unto the time you go to grave?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ.—ನಂಬಿಕೆಟ್ಟವರಿಲ್ಲವೋ ಎಂದು ದಾಸರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

SRI H. M. CHANNABASAPPA.—That is true. The Hon. Minister for Parliamentary Affairs would like to draw some consolation from that great writer Haridas? It is true we must trust. Of course, things can move only when we trust. But how long to trust? We must trust the Minister. Otherwise, we cannot pull on. We must trust once, twice, thrice, ten times. Now the whole body is in the grave; only one inch is out of the ground. Even now if you still say, "trust", the whole body will be buried. We must know, whom to trust and whom not to trust. If one does not know that, that is the whole difficulty.

Now let me come to the point about the appointment of two Tribunals and this question of Krishna Godavari waters. This dispute is there right from the very beginning. It is not today that this

Krishna-Godavari dispute has arisen. Nor did it arise when Mysore State was formed as many of you think. This Krishna Godavari waters dispute was started even when there was composite Madras Government. This Krishna Godavari issue is linked with each other. From that time itself, Andhra Pradesh was jealous of giving Krishna waters to Tamil Nadu and Godavari waters to Bombay. When Chakravarthi Rajagopalachari was the Chief Minister, he wanted to draw Godavari and Krishna waters right up to Madras and even Tanjore. Then all the Telugu friends joined and made a big row; and said, "we cannot allow Telugu waters to flow into Tamil Nadu; nor to Karnataka." That is the decision of Andhra Pradesh. Take it from me and believe me. If today Andhra Pradesh has been separated from Madars, it is on account of Krishna-Godavari waters. You take out the history of the creation of of Andhra Pradesh just on the death of Potti Sri Ramulu. I tell you the background is not so much on account of that. It is on account of the project that Andhra was created. Therefore, Krishna Godavari waters dispute is not a thing which I and you have created. Why is it Krishna and Godavari are linked? Krishna cannot be without Godavari and Godavari cannot be without Krishna. They are very much interlinked and integrated. Krishna is on the right side of Godavari and Godavari is on the left side of Krishna and Pennar is on the right side. In between Pennar and Godavari, Krishna river flows. I will tell you, I had forecast. Andhra Pradesh has made up its mind to reserve the entire Godavari waters for themselves; Andhras want to appropriate the water for its own development; they want to monopolise; and take as much of Krishna and Godavari waters as possible and store it in the Nagarjunasagar. That is the key point. That is why, they are sour about it.

Here I don't want to accuse Dr. K. L. Rao. He is a brilliant engineer. He is a good old friend of mine. Very often he feels that I should not speak on Krishna waters. That is a different matter. There are seven projects in Andhra Pradesh and he is the Janaka of all those projects. He is the man who has designed almost all the schemes of Andhra Pradesh. If he is very much attached to Andhra, I don't blame him. At least I congratulate him. While congratulating him, I deprecate people here who have, at least, no love of their State—these friends who are talking ill of Dr. K. L. Rao. At least I have a good word to tell about him. He is true to his Constituency; he is true to his voters; he is true to the men who are looking up to him for something. I have a good word for him. What are you before him? He fights like a tiger whenever Andhra interest comes in. To this extent, let me give his due. Once I had an occasion to talk to him at Tandinathpur over TEA. He had become Union Minister by then. I told him, "Dr. Rao, now you are a politician but you should not function as a politician whenever projects come before you. You must speak only as an engineer." But unfortunately this is so difficult in human nature. The two personalities cannot be separated. It is very difficult to separate Sri Puttaswamy from the Minister for Parliamentary Affairs.

(SRI H. M. CHANNABASAPPA)

He cannot have one opinion as Sri K. Puttaswamy and another opinion as Minister for Parliamentary Affairs; it is very difficult. So, when Dr. K. L. Rao became Union Minister, what were you doing? You friends, were laughing. You should have had the guts to say, "Look here, he is a party to all these things and here is a great dispute between two great States. Therefore, in all fairness, he himself must say, 'I don't wish to be a Minister for Irrigation and Power.'" When he himself did not decline to have those portfolios, you should have told the Prime Minister: "You should not appoint him as Minister for Irrigation and Power." What did you do? You were all fiddling all the while. There are reasons for it and I don't want to take this occasion to tell why you are unable to face him directly.

You did not lift your little finger when Dr. Rao was appointed Minister of State for Irrigation. But thank God. At least there was one man who had the sense of justice and that was the late Sri Mohammed Hafiz Ibrahim. I have spent several nights with him. My heart bleeds when I recall these things to my memory. I tried to convince him how our interests are being jeopardised. He was helpless because the Minister for State was there. The late Sri Mohammed Hafiz Ibrahim was a very good man but too much of goodness is also bad sometime in administration. He made a statement on the floor of the Parliament in 1963. He know that it was a statement which had no legal or moral or constitutional sanction. Even today if it goes to a court of law, it is not worth the paper on which it is written. I make this statement whith a sense of responsibility. What has the Government of India to do with the allocation of Krishna waters or Godavari waters or inter-State water? If only by chance there were two or three Governments in different parts of the country, probably they would not have had any value. But fortunately or unfortunately in all the three States there is Government of the same party and therefore party discipline came into the picture. Krishna and Godavari issues cannot be thought of separately. They are capable of being construed and understood technically, economically and separately but if the Government of India wants to do justice, if there is any force which wants to do justice, they cannot be considered in isolation. So far as my little understanding goes, we have no quarrels in Godavari waters and I am sure the Andhra Pradesh Government will concede it. Even if they concede 100 T. M. C. ft. What are you going to do with it? We have no land to irrigate it. If we had land, we would certainly have jumped at it. Then, why link this? Our bone of contention is only in Krishna. Even Sri Mohammed Hafiz Ibrahim—I would like to be fair to him—could not override certain powers which were operating on him. Therefore, he had to find a *via media*. So, he said, "Whatever has happened has happened; let us find a solution to make good the injustice that is going to be done to Mysore." That is why he said in

his statement in Parliament, "Let there be a master plan for both Krishna and Godavari. Let all the projects of Krishna and Godavari dovetailed into the master plan so that every drop of water in Krishna and Godavari might be economically and fruitfully utilised in all the areas where Krishna and Godavari flow." Then, he said, "We will appoint a River Board". What did you do? Later on, the Minister of State for Power and Irrigation made an announcement in Parliament that he had ruled out the prospect of appointing a River Board. Immediately I reacted and issued a statement on the floor of the House. Who heard me except the Pressmen who used to surround me and ask me about it? I said here is a case where Dr. K L. Rao has ruled out the possibility of appointing a River Board, an assurance which was held out in 1963 by the Government of India. I prophesied that this is the thin end of the wedge. If this Government were to fail in its duty, woe be to the millions of people living in the Krishna basin. Therefore, I am appealing to these friends at least at this late hour to be brave, bold and truthful. You were pleased to enquire whether Madhya Pradesh should be a party to this. I will leave legal juggleries to legal men. Let everybody who has got something to do with it be a party to it. The moment we have one tribunal for Godavari and another tribunal for Krishna, what will happen is this. While dealing with Krishna, anybody who is a judge will confine himself to the issues raised in Krishna and it would not be relevant for anybody to raise issues pertaining to Godavari; the same will hold in the case of Godavari. The scope of the tribunals will be limited. Therefore, if one tribunal is appointed for Krishna, it is only a question of allocation of Krishna waters among the parties based on all considerations that are relevant for judicial enquiry.

Then come what are called 'accrued rights' or the law of equity or the law of jurisprudeuce. Andhra Pradesh might plead rightly or wrongly that they have constructed the Nagarjunasagar costing Rs. 120 crores and whether they could allow this national project to go to waste. No man who has faith in plans would say 'let it go to waste! He will have to consider very seriously the question of utilising a national project which has already been constructed and see that it is brought to a safe stage.

If you were to say you have no case and agree for two or more Tribunals, then what case have you? You have no case in Godavari and you will have no case in Krishna. Then, why the devil you people trouble them for these eight years? Is this a clever move? Dr. K. L. Rao is not an ordinary man. He is a very intelligent man, more intelligent than I and you people put together. If we stick to the very letter of the law, we should have given notice nine years ago and said: "If you have constructed Nagarjunasagar, it will be your funeral; We are not responsible". On the other hand, this House has passed a Resolution in 1961 that construction of Nagarjunasagar should be stayed. We have given notice to the Central Government. All these

(SRI H. M. CHANNABASAPPA)

legal points are there. Therefore, we say that Krishna waters should be utilised only to that extent to which they are entitled. Some Judge may take the view as to why Krishna waters should come to Pennar. If such a view is taken, their case is gone. So, Dr. K. L. Rao is now trying to move very carefully. He tried all possibilites. Why should we go to the Prime Minister and others for these Tribunals? They would say, 'no'. Why put it to the Tribunal? Naturally, I get fettered. Let us say, 'well this is a thin end of the edge. Gulhati Commission was appointed and it was prolonged for 2 to 3 years. Therefore, it is not without reason that delicate move has come up and this is not going to stop at that, and I am sure they will take another 2–3 months, by which time all things that are necessary to be done in order to confirm their rights would be over and I and you, with folded hands be looking, blinking at what they do. It is our fate, and next time when you go to Elections, you say: 'what shall we do; it is our fate; fate has worked against us'. Our Chief Minister said 'One Tribunal and no more'. Even now I am very happy about his statement. But, how long and how far? Probably till he goes to Delhi. If the Prime Minister says that they have taken a decision and let there be two Tribunals, have you the guts and stature and moral courage to stand by what you say? I doubt very much—not because you have not got it, but because you cannot put into action for various considerations. This, I have said to the Chief Minister this morning. If the Prime Minister were to say that they have to take everybody into confidence and that is why they have appointed two Tribunals, have you got the capacity to override the Prime Minister's suggestion or the Congress Working Committee's suggestion? Just a few days ago. The A.I.C.C. President, Sri S. Nijalingappa said: "What does it matter, we will have two Tribunals". This is his weakness—what else shall I say? I do not blame him. It is his nature. He does understand the consequences of that. I do sympathise with him. Probably he is going to Australia tomorrow, and I do not know for what purpose. He is made up of that mettle, and I cannot change him today—he is already 67. At least you can change me—I am 62. He heads an organisation, which rules India, and can his word be treated lightly? Can the Chief Minister of Mysore go and say: 'I do not agree with Sri Nijalingappa?' He is a sincere follower of Sri Nijalingappa. Let us give him that credit that he follows somebody. Therefore, Sir, let us look at things from a practical point of view. You have your limitations, I have my limitations and Sri Nijalingappa has his limitations. In the interests of the State, let us pool all our resources, forget all our differences and try to evolve a way by which none of us could yield to any pressure whatsoever and see that at least a last attempt is made to safeguard the interests of Krishna—Godavari waters and thereby safeguard the interests of millions of people, who are going to be sentenced to perpetual poverty and misery, who are not before us, but who will come before us only at the time of Elections.

With these few words, I will take another opportunity when the Chief Minister comes. I want you to know the facts and then jump into the the sea. Sri S. Nijalingappa has many times told us: 'Leave it to me'. He is a good old friend of mine. Even when he was a student, if there used to be any differences between us, he used to say: 'Leave it to me'. We were class-mates and hostel-mates. When there was a quarrel amongst the hostel-mates, he said: 'Leave it to me'. (*Laughter*). It has come by habit and now that habit, if it had only ruined him, I would not have minded it. But, that 'Leave it to me' is going to ruin the whole nation. Therefore, I appeal to you, please give something for this State.

Sri K. H. PATIL.—As the time allotted for this is over, may I request the the Chair to extend the time?

Sri K. PUTTASWAMY.—Sir, the time may be extended up to 7-30 P.M.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Is it the pleasure of the House that the time be extended up to 7-30 P.M.?

HON. MEMBERS.—Yes.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಭಾವನಾ ಪರವಶರಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಹೊಸದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ನಾನು ಇದೇ ಧಾಟಿಯ ಭಾಷಣವನ್ನು ಹತ್ತಾರು ಸಾರಿ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅವರಿಗೆ ಕೃಷ್ಣ ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ನಮ್ಮ ಭಾಗದ ನೀರನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪದೇ ಪದೇ ಬರುತ್ತಿರತಕ್ಕ ಕ್ಷಾಮಡಾಮರಗಳಿಂದ ಈ ದೇಶವನ್ನು ಮುಕ್ತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಆ ವಿಚಾರ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ತುಂಬ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ನಾವೇನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಕೊಂಡರೂ ಕೂಡ ಅವರು ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದಿರುವುದು ನಮ್ಮ ದುರದೃಷ್ಟ. ಸರಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಯಾವ ಯಾವ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ನಾವು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಕೃಷ್ಣ ನದಿಯ ನೀರನ್ನು ಅವರಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ನಮಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ಭಾಗವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಎಷ್ಟು ಕಾತುರರಾಗಿದ್ದರೋ ಅಷ್ಟೇ ಕಾತುರವಾಗಿ ಸರಕಾರವೂ ಇದೆ ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಅವರನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅವರು ಭಾಷಣ ಮಾಡುವಾಗ ನನಗೆ ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್ ನಾಟಕ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಅವರು ಹೇಳುವಾಗ ತುಂಬಾ ಜಾಣರು, ಬುದ್ಧಿವಂತರು, ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಸಾಧಿಸಬಲ್ಲರು. ಆದರೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ, ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲ, ಎಂದು ಹೇಳಿ ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ತೆಗಳಲು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ತೆಗಳಿದ್ದಾರೆ.

7-00 P.M.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—As a matter of personal explanation everyone of you know, I am incapable of flattering?

Sri K. PUTTASWAMY—It is not an unfair comment, Sir. In fact, that is the way of a debate. I really appreciate it. ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕುಷನ್ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಮೆತ್ತಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಹೇಳುವಾಗ ಕಠಿಣವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕುಷನ್ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ಅಪಾರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಟೀಕೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬೇರೆಯವರಿಗೂ ಕೂಡ ಅವರು ತುಂಬಾ ಅನುಕರಣೀಯವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ತಲೆ ಒಡೆದು ಮುಂದಿಟ್ಟರೂ ಕೂಡ ಅದನ್ನು ಸೋರೆ ಬುರುಡೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದುಂಟು ಎಂಬ ಗಾದೆ ಇದೆ. ನಾವು ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕನ್ನು

(SRI K. PUTTASWAMY)

ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ತಲೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಅದನ್ನು ಸೋರೆ ಬುರುಡೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೇನು ಮಾಡಬೇಕು ? ಈ ವಿಚಾರ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬರಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭವೇನು ? ಒಂದು ಅಥವ ಎರಡು ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರವಿದೆ. ಗೋದಾವರಿಗೇ ಬೇರೆ ಬೇಕೆ ಅಥವ ಗೋದಾವರಿ-ಕೃಷ್ಣ ಎರಡಕ್ಕೂ ಒಂದೇ ಬೇಕೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇದೆ. ಎರಡಕ್ಕೂ ಒಂದೇ ಇದ್ದರೆ ಅದು ಮೈಸೂರಿನ ಹಿತ ಕಾಯುವುದು, ಆದರಿಂದ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಒತ್ತಿ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರಣ ಗೋದಾವರಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ನೀರಿದೆ. ಅದನ್ನು ಕೃಷ್ಣ ನದಿಗೆ ತರುವುದರಿಂದ ಆಂಧ್ರದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೂ ಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೃಷ್ಣ ನದಿಯ ನೀರನ್ನು ನಮ್ಮ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆಯೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಗೋದಾವರಿ ನೀರನ್ನು ತರುವುದಾದರೆ ನಾಗಾರ್ಜುನ ಸಾಗರದ ಆಯಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬರುವ ಎಲ್ಲ ಭೂಮಿಗೂ ನೀರನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಮತ್ತು ಇಂದು ನಾವೇನು ನಮ್ಮ ಭಾಗ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಅದನ್ನು ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯ, ಕೃಷ್ಣ ನದಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಭಾಗ ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯ. ಗುಲಾಟಿ ಕಮಿಷನ್ ಇದರ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ವಿಚಾರ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಕೆ. ಎಲ್. ರಾವ್ ಒಬ್ಬರೇ ಇಂಡಿಯಾ ಸರಕಾರದ ನೀತಿಯನ್ನು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಈಗಾಗಲೆ ಮೈಸೂರಿನ ಧೋರಣೆಯೇನಿದೆ ಎಂಬುದು ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಒಂದಲ್ಲ, ಹತ್ತಾರು ಬಾರಿ ಈ ಸಭೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಕೆ. ಎಲ್. ರಾವ್‌ಗೆ ಈ ವಿಚಾರ ಬಿಟ್ಟರೆ ನಮಗೆ ಅವರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲ, ಮೈಸೂರಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಗೋದಾವರಿ ನೀರಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಆಖೈರು ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಇಂಡಿಯಾ ಸರಕಾರದವರು ಮಾಡುವರೇ ವಿನಾ ಕೆ. ಎಲ್. ರಾವ್ ಒಬ್ಬರೇ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನಾದರೂ ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—Sir, if it is a question of major policy of allocation of waters of Inter—State rivers and evolve a national policy, I could very well understand. In fact, it is one of our case that a national policy should be followed by the Government of India, which has not been done. These are all technical matters in which it is possible for engineers to make you understand this is correct and that is also correct and all that. After all, we are all laymen and there are certain matters on which these Engineers can convince. Many of our people in power are laymen and therefore we are to be guided by someone. Dr. K. L. Rao is an Engineer Statesman. For your information I may tell you that as an Engineer Statesman Mr. Rao has said that diversion is an impossible thing. It cannot be done now. But the Gulhati Commission says that it could be diverted. Let us not go into the private affairs of any person here. But one thing is certain that we must be guided by people who are experts in this country.

Sri K. PUTTASWAMY.—Sir, in my opinion, he is not the only person. There are several persons who are experts. Even our Government also is competent to advise.

ನಾನು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ವಾದಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನಾದರೂ ಹೇಳಿದ್ದು ಕೆ. ಎಲ್. ರಾವ್ ಒಬ್ಬರೇ ಇಂಡಿಯಾ ಸರಕಾರದ ನೀತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಈ ವಿಚಾರ ಎಷ್ಟು ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ ಅಂದರೆ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿ ಇದನ್ನು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಇಂದು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ನಾಯಕರು ಇಂಡಿಯಾ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ನ್ಯಾಯ ಪಡೆಯಲು ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಭೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನಿದೆ ಎಂಬುದು

ಇಂಡಿಯಾ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಾರಿಯೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಸರಕಾರ ಇಂಡಿಯಾ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಯಾವ ಸಂಶಯಕ್ಕೂ ಅಸ್ಪದವಿಲ್ಲದಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನಿಲುವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ ಒಂದೇ ಎರಡೇ ಅನ್ನುವುದು ಬಂದದ್ದು ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ, 1968ರ ಜುಲೈ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ. ಯೂನಿಯನ್ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಬಂದಂತಹ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ಸ್ ಅಂತ ಬಹುವಚನವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದರು—ಫ್ಲೋರಲ್ ನಂಬರ್—ಆಗಲೇ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಸಂಶಯ ಬಂತು. ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ಸ್ ಅಂತ ಪದ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದೀರಿ, ಇದಕ್ಕೆ ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ಸ್ ಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣಾ ಗೋದಾವರಿ ಒಂದೇ ವಿವಾದಾಸ್ಪದವಾಗಿರುವುದು ಇದನ್ನು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್‌ನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ತರಬೇಕೆಂದು ಆಗಲೇ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದೆವು. ಇದುವರೆಗೂ ಕೂಡ ಎರಡು ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿಲ್ಲ, ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರತಕ್ಕ ವಿಚಾರ ಒಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇನ್ನಾವ ಕಾಗದ ಪತ್ರದಲ್ಲಾಗಲಿ ಅವರ ಅಧಿಕೃತ ಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಎರಡು ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್‌ಗಳಾಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ಬಂದಂಥ ಸಮಾಚಾರದಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಎರಡು ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ ಮಾಡಬೇಕು ಅನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಈಗ ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ನೀವು ಎರಡು ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿ ಅದು ನಮ್ಮ ಹಿತಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗುತ್ತದೆ, ಎರಡು ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದು ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಈ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರತಕ್ಕ ಅಖಿಲಭಾರತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರತಕ್ಕ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿರತಕ್ಕ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದರು. ಎರಡು ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ ಮಾಡಿದರೆ ಎರಡು ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್‌ಗಳಲ್ಲೂ ಅದೇ ಸದಸ್ಯರನ್ನೇ ನೇಮಕ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕು ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಅವರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ನಮಗೆ ತುಂಬಾ ಅನ್ಯಾಯವಾಗುತ್ತದೆ ಈ ದೇಶದ ಹಿತಕ್ಕೆ
ಧಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಮತ್ತೆ ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ನಿಲ್ಲಿಸದೆ ಅವರು ಆ ರೀತಿ ಅಭಿ
ಪಟ್ಟಿರುವಾಗ ಪಾಪ ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಏನು ಮಾಡಿಯಾರು ? ಅವರು ಏನು ಹೇ
ಅದನ್ನೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಅವರು ನಡೆದಂತ ದಾರಿಯಲ್ಲೇ ನಡೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತ
ಹೇಳಿದರು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗ
ಬಂದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.
ಲಿಂಗಪ್ಪನವರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾದಮೇಲೂ ಕೂಡ ಅವರು
ಆದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್‌ನಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಅದೇ ಸದಸ್ಯರು
ವರದಿ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಮೇಲೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗ
ಒಂದೇ ಒಂದು ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ ಆಗಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಸ್
ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಕೇಳ
ಮಾಡುತ್ತೀರಾ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಅವರು ಮೊದಲು ಹಾಕುತ್ತಾ
ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್‌ಗೆ
ನೇಮಕ ಮಾಡಿದರೆ ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡ
ಕೆಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಯಾವ ರೀತ
ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ :
ಅವರನ್ನು ಎದುರಿಸತಕ್ಕ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ—ಅವರನ್ನು ಕಂಡ
ಅಥವಾ ನಮ್ಮ ಸ್ಪೀಕರ್ ಇದೆಯಲ್ಲಾ ಅದು ಸಾಕಾದಷ್ಟ
ಪ್ರಭಾವ ಇಲ್ಲ—ಯೂನಿಯನ್ ಸರ್ಕಾರದೊಡನೆ ಒಂದಾ
1954–55 ರಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ 1956 ರಿಂ
ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಭಾವ ಇಲ್ಲ—ಪ
ಕೇಶನ್ ಕಡಿಮೆ ಆಯಿತು—ನಮಗೆ ಪ್ರಭಾವ ಇಲ್ಲ—ನಿಮ್ಮ
ಇಲ್ಲ—ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ ಜಮಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ. ಆಂಧ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರ ಪ್ರ
ಪ್ರಭಾವ ಇದೆ ನಿಮಗೆ ಏನೇನೂ ಇಲ್ಲ, ಇದನ್ನು ಅವರು ಪದ
ಇದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಸತಕ್ಕ
ಈ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದಾದರೆ ಅದರಮೇಲೆ ನನ್ನ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಇ
ಅವರು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಮ್ಮದು ಒಂದು ಫೆಡ
ಸರ್ಕಾರ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು
ಸೀಮಿತವಾಗಿರತಕ್ಕ ಹಕ್ಕುಗಳು ಕೆಲವು ಇದೆ. ಯೂನಿಯನ್ ಸರ್ಕಾ

(SRI K. PUTTASWAMY)

ಹಕ್ಕುಗಳು ಕೆಲವು ಇವೆ. ಅವನ್ನು ಏನಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ರಾಜ್ಯಾಂಗದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸಬೇಕು ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯ ಇದೆ ಎಂದು ಅದನ್ನು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಅವರು ಬಳಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಜ್ಯಾಂಗದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಆಗಲಿ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಆಗಲಿ ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸಬೇಕಾದರೆ ಕೆಲವು ಸರ್ವ ಸೀಮಿತವಾದ ನಿಯಮಗಳು ಇವೆ. ವಿವಾದಾಸ್ಪದವಾದರೆ ಅದನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗಗಳು ಇವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಧೈರ್ಯ ಇಲ್ಲ, ನಮಗೆ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಮೂದಲಿಸಿದರೆ ನಮಗೆ ಇಲ್ಲದೇ ಇರತಕ್ಕ ಶಕ್ತಿ ಬರುವುದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಶಕ್ತಿ ಕಳೆದು ಹೋಗುವುದಾಗಲಿ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇನೆಂದರೆ ಈ ವ್ಯವಹಾರ ಧೈರ್ಯದಮೇಲೆ ನಡೆಯುವುದು ಅಲ್ಲ, ಧೈರ್ಯ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಇದೆ. ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ನಡೆಸುವಂತಹ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ ಇರುವಂತಹ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದ ಹಿತರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಸರ್ವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿದೆ ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ.—ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಪ್ಲಿಕೇಷನ್ ಬರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈಗ ಬೆಂಗಳೂರು-ಸೇಲಂ ರೈಲ್ವೆ ಮಾರ್ಗ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ಸ್ಟೀಲ್ ಪ್ಲಾಂಟ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ, ಇರಿಗೇಷನ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಮಿಕ್ಕ ಸ್ಟೇಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುವುದು ನಮ್ಮ ಸ್ಟೇಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡರೂ ಕೂಡ ಆಗದೇ ಇರುವುದು ನೋಡಿದರೆ ಇಂಪ್ಲಿಕೇಷನ್ ಏನಾಗುತ್ತದೆ? ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ
ಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ, ನಮಗೆ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿಷಯ ಪ್ರೂವ್ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಕೆ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ.—ನಮಗೆ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ
ತಿ ಇದೆ. ಅವರಿಗೆ ಏನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಇಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ
ವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ ಆಗದೇ ಇರುವುದನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹೇಳಿ ಇದರ ಇಂಪ್ಲಿಕೇಷನ್
ಳುತ್ತಾರೆ. ಮಂಗಳೂರು ಹಾರ್ಬರ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಆಗುವುದು ಅಲ್ಲ, ಹಾಸನ-
ದು ಅಲ್ಲ, ಯಾವ ಯಾವ ಕಾರ್ಯಗಳು ಆಗುತ್ತಿವೆ ಅವು ಯಾವುದೂ
ದು, ಆಗದೆ ಇರುವುದನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹೇಳಿ ನಿಮಗೆ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ ಅಂತ
ುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ
ನೇಕ ಕೆಲಸಗಳು ಇವೆ. ಆ ಕಾರ್ಯಗಳು ಆಗಬೇಕೆಂದು

ದೆ, ಇನ್ನೇನೂ ಆಗಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾವೆಂದೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ.
ಎಂದು ಸರ್ಕಾರದವರು ಎಂದೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ
ಸಬಾರದು. ನಾವು ಸಮಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಏನೇನು
ಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಹಿತರಕ್ಷಣೆ
ಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಯಾವುದನ್ನೂ
ಕಾರ್ಯಗಳು ತ್ವರಿತದಿಂದ ಸಾಗದೆ ಬಹಳ ನಿಧಾನವಾಗಿ
ಜ್ಯದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡತಕ್ಕ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ, ಇವರ
ಇವರ ಬೇಳೆ ಅಲ್ಲ ಬೇಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು

ನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೇಳಿದೆ. ಈ
ತು ಸರ್ಕಾರ ತಾಳಿರತಕ್ಕ ಧೋರಣೆಗೂ
ಗೋದಾವರಿ ನದಿಗಳ ನೀರಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ
ರಿನಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಏನುಪಾಲು
ಯಾವ ರಾಜೀ ಸಂಧಾನಕ್ಕೂ ಮಣಿಯದಂತೆ
ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದೇ
ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಭೆಯ ಎಲ್ಲ ಮಾನ್ಯ
ಂಗಳು ಇವೆಯೋ ಅಷ್ಟೇ ಕಾತುರ—ಕಳವಳ

ಗಳು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಇವೆ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಂಜೇಗೌಡರು ಏನು ಹೇಳಿದರೋ ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಯಾವ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಅವರಿಗೂ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಇರತಕ್ಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಎಂದರೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ವಿಚಾರವನ್ನು ಬಹಳ ಆಗ್ರಹವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಸರ್ಕಾರದವರು ಅದನ್ನು ಶಾಂತರೀತಿಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಇಷ್ಟೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸ. ಆದರೆ ನಾನು ಅಖೈರಾಗಿ ಈ ಮನೆಗೆ ತಿಳಿಸಲಚ್ಛಿಸುವುದೇನೆಂದರೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಈ ಕೃಷ್ಣಾ—ಗೋದಾವರಿ ನದಿಗಳ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಕಾತುರತೆ—ಕಳವಳಗಳಿವೆಯೋ ಅದಕ್ಕೆ ಈಶದಪಿ ಕಡಮೆ ಇಲ್ಲದ ಕಾತುರತೆ ಕಳವಳಗಳು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಇವೆ. ಅದಾಗ್ಯೂ ಈ ಸದನದ ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರೂ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರೂ ಪದೇ ಪದೇ ಸರ್ಕಾರದವರು ತಮ್ಮ ನಿಲುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಏಕೆ ಒಂದು ಪತ್ರಿಕಾ ಪ್ರಕಟಣೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಬಾರದು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲೂ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲೂ ಹಾಗೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇಂಥ ಒಂದು ಚಳವಳಿಯನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆಗಳೇನು ಎಂಬುದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಕೃಷ್ಣಾ ಗೋದಾವರಿ ನದೀ ನೀರಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ತನ್ನ ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನೂ ತನ್ನ ಸರ್ವಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನೂ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಬೇಕಾದ ನೀರಿನ ಸಂಪೂರ್ಣಭಾಗವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅದು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ನಾವು ಈ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತೇವೆಂಬ ಭರವಸೆ ಕೂಡ ನನಗಿದೆ., ತಾವುಗಳು ಯಾರೂ ಹೆದರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನಾನು ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

Sri H. N. NANJE GOWDA.—I am the mover of the motion, I may be given some time to say something on this.

Sri K. PUTTASWAMY.—If you are the mover of the motion, you will have a right of reply.

†ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಪ್ಪಬೇಕು. ಮತ್ತು ನಾವು ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕೇಳತಕ್ಕ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಆದರೆ ನಾನಿನ್ನು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗದೆ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಆಂಧ್ರದವರು ಈ ದಿವಸ ಆ ಕೃಷ್ಣಾ-ಗೋದಾವರಿ ನದಿಗಳ ನೀರನ್ನು ಔಟ್ ಸೈಡ್ ದಿ ಬೇಸಿನ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಡೆವಲಪ್‌ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ನಮಗೆ ಬಹಳ ದಿವಸಗಳಿಂದಲೂ ಬೆಳೆದು ಬರುತ್ತಾ ಇರುವ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆ. ನಾನು ಎಲ್ಲಾ ಇರಿಗೇಷನ್ ಆಕ್ಟ್‌ಗಳನ್ನೂ ಓದಿದ್ದೇನೆ. ಎಲ್ಲಾ ಕಮಿಟಿಗಳ ವರದಿಗಳನ್ನೂ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ಕೇಂದ್ರದವರು ಆಂಧ್ರದವರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ್ದ ಆ ಗುಲ್ಹಾಟಿ ಕಮಿಷನ್ನಿನವರೂ ಕೂಡ ಮೈಸೂರಿನವರು ಆ ಗೋದಾವರಿ ನೀರಿಗಾಗಿ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ, ಅವರು ಆ ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ 2017 ಟಿ. ಎಂ. ಸಿ. ಎಫ್. ಟಿ. ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂತಲೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಅಷ್ಟು ವಿಶದವಾಗಿ ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದರೂ ಮತ್ತೆ ಈ ದಿವಸ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಆ ನೀರಾವರಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಎರಡು ಟ್ರೈಬ್ಯುನಲ್ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ತೀರಾ ಶೋಚನೀಯ. ಆದರೆ ಈ ದಿವಸ ಅಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಕುತಂತ್ರಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ ಅನ್ನುವುದರ ಕಡೆಗೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸಾಕಷ್ಟು ಗಮನ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ನಾನು ಏನು ವಿಷಯವನ್ನು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷ, ನನಗೆ ಅಷ್ಟೇ ಸಾಕು......

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ.—ನಾನು ಯಾವಾಗ್ಗೂ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿಲ್ಲವಲ್ಲ? ತಾವು ಹೇಳುವುದನ್ನು ನಾನೂ ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ಹಾಗಾದರೆ, ಸರಿ ನಾನು ಇದನ್ನು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.